

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΣΕΠΕΡΚΑ ΧΡΗΣΤΟΥ

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΜΠΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :ΟΛΓΑ ΚΑΜΙΝΑΡΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ:ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΦΗΣ,ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΡΗΤΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΑΘΗΝΑ 2018

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	8
1.1 Η εξέλιξη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.....	8
1.1.1 Η ελληνική οικονομία και η οργάνωση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος κατά την περίοδο 1828-1945.....	8
1.1.2 1945-1963: Η περίοδος της ανασυγκρότησης του τραπεζικού συστήματος.....	10
1.1.3 Η περίοδος της δικτατορίας και των πρώτων ετών της μεταπολίτευσης (1967-1978) ...	11
1.1.4 Η λειτουργία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος την περίοδο (1982-1989)	11
1.1.5 Η περίοδος 1990 μέχρι σήμερα	12
1.2 Πιστωτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα –ιστορική αναδρομή.....	14
1.2.1 Η εμφάνιση και η ανάπτυξη του πιστωτικού συνεταιρισμού στην Ευρώπη	14
1.2.2 Η εμφάνιση του πιστωτικού συνεταιρισμού στην Ελλάδα και η μετεξέλιξη του σε συνεταιριστική τράπεζα	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	20
2.1 Η έννοια της οικονομικής ανάπτυξης.....	20
2.2 Η έννοια της περιφερειακής ανάπτυξης.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	22
3.1 Βασικά χαρακτηριστικά του ρόλου των Συνεταιριστικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων	22
3.2 Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες ως μοχλός τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.....	25
3.3 Διάρθρωση και λειτουργία της Συνεταιριστικής Πίστης στην Ελλάδα	28
3.4 Νομικό και θεσμικό πλαίσιο	35
3.4.1 Προϋποθέσεις για άδεια λειτουργίας Συνεταιριστικών Τραπεζών. Ο Νόμος 1667/1986	35
3.4.3 Η ΠΔ/ΤΕ 2258/93.....	39
3.5 Συνεταιριστικές μερίδες	42
3.6 Όργανα Διοίκησης Συνεταιριστικών Τραπεζών.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	46
4.1 Βασικές πληροφορίες	46
4.1.1 Ιστορικό.....	46
4.1.2 Αντικείμενο Εργασιών	47
4.1.3 Δίκτυο καταστημάτων.....	47
4.2 Συνεταίροι - Μέτοχοι	48

4.2.1. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις Συνεταίρων-Μετόχων.....	48
4.2.2. Διαγραφή μελών - Όροι εξόδου	49
4.3 Διοικητική Διάρθρωση.....	50
4.3.1. Διοικητικό Συμβούλιο	50
4.3.2. Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου.....	50
4.4 Ο ρόλος της Τράπεζας στην οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας της Κρήτης	52
4.5 Απολογιστικά στοιχεία 2011-2016.....	53
4.5.1. Ανάλυση αποτελεσμάτων χρήσης	53
4.5.2. Ανάλυση Ισολογισμού.....	55
4.5.3. Βασικοί αριθμοδείκτες	56
4.6 Μελλοντικές προοπτικές	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	60
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	63

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι βασικοί παράγοντες της οικονομικής ζωής στην ευρωπαϊκή κοινωνία. Παρέχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση σε τοπικό επίπεδο και είναι ευρέως διαδεδομένες ακόμη και σε απομακρυσμένες περιοχές της ηπείρου.

Ο θεσμός των Συνεταιριστικών Τραπεζών κατέχει πλέον ιδιαίτερη θέση και στα πλαίσια του εγχώριου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και ως εκ τούτου στην εν γένει οικονομική ζωή του τόπου. Οι εν λόγω ειδικού τύπου χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εντάσσονται σε έναν δυναμικό και επικερδή κλάδο, ο οποίος παρόλο που δραστηριοποιείται σε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον, στηρίζεται στις βασικές δομές της συνεταιριστικής πίστης που χαρακτηρίζονται από το γεγονός πως απευθύνονται κυρίως σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα, προσφέροντας λύσεις προσαρμοσμένες στις εκάστοτε τοπικές συνθήκες, ανάγκες και δυνατότητες.

Στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να παρουσιάσει και να ερευνήσει την συμβολή των Συνεταιριστικών Τραπεζών στην τοπική και εθνική οικονομική ανάπτυξη, αναδεικνύοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά λειτουργίας τους. Ως παράδειγμα, αναλύεται η περίπτωση της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας και η σχέση της με την τοπική οικονομία –κοινωνία της Κρήτης.

Υπό αυτό το πλαίσιο, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται αναφορά στην εξέλιξη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από τις απαρχές ίδρυσης του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους έως και τις ημέρες μας. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανάπτυξη της έννοιας του πιστωτικού συνεταιρισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αναλύοντας τις βασικές ζυμώσεις που προέκριναν και ανέδειξαν την έννοια της συνεταιριστικής πίστης αλλά και την μετουσίωση των ιδεών του συνεταιρισμού στην ελληνική περίπτωση, με την εμφάνιση του πιστωτικού συνεταιρισμού στην Ελλάδα και τη μετεξέλιξή του σε συνεταιριστική τράπεζα.

Ύστερα από μια σύντομη παράθεση των όρων της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης που πραγματοποιείται στο κεφάλαιο 2, το τρίτο κεφάλαιο της εργασίας έχει ως στόχο την παρουσίαση και ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών των Συνεταιριστικών Τραπεζών. Έτσι, γίνεται αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ρόλου των Συνεταιριστικών Τραπεζών, αλλά και στη συμβολή τους για την ανάπτυξη και εξέλιξη των τοπικών κοινωνιών

και οικονομιών στις οποίες δραστηριοποιούνται. Επίσης, γίνεται εκτενής αναφορά στη σημερινή διάρθρωση και λειτουργία της συνεταιριστικής πίστης στην Ελλάδα, παραθέτοντας τα βασικά χαρακτηριστικά, το προφίλ και τα οικονομικά στοιχεία των Συνεταιριστικών Τραπεζών που λειτουργούν σήμερα στην Ελληνική επικράτεια. Στο κεφάλαιο 2, επίσης, γίνεται ανάλυση των θεσμικών κανόνων που διέπουν τη λειτουργία των Συνεταιριστικών Τραπεζών, με αναφορά στους κυριότερους νόμους βάσει των οποίων δραστηριοποιούνται οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα. Τέλος, παρουσιάζονται πληροφορίες αναφορικά με τα συνεταιριστικά μερίδια και τα διοικητικά όργανα των Συνεταιριστικών Τραπεζών.

Το τέταρτο κεφάλαιο αποτελεί το εμπειρικό κομμάτι της μελέτης, καθώς προσπαθεί να εξετάσει το ρόλο, τη λειτουργία και την εξέλιξη του συνεταιριστικού κινήματος μέσα από την εξέταση της περίπτωσης της Παγκρήτιας Τράπεζας, της μεγαλύτερης αμιγώς Συνεταιριστικής Τράπεζας της χώρας. Σε αυτό το πλαίσιο, παρατίθενται πληροφορίες για το ιστορικό της Τράπεζας, το αντικείμενο εργασιών της, το δίκτυο καταστημάτων, καθώς και παραπομπές στο στους όρους συμμετοχής των μελών στη συνεταιριστική μερίδα της Τράπεζας και στα δικαιώματα και υποχρεώσεις που αυτή επιφέρει. Πέραν τούτων, γίνεται προσπάθεια να αποτυπωθεί η οργανωτική και χρηματοοικονομική εικόνα της Τράπεζας, αφενός με την παράθεση της σύνθεσης και των αρμοδιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου και αφετέρου με την ανάλυση σε εύρος εξαιτίας των Αποτελεσμάτων Χρήσης, του Ισολογισμού και των βασικών χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών που παράγονται.

Τέλος, το κεφάλαιο 5 αποτελεί τα συμπεράσματα της εργασίας.

ABSTRACT

Cooperative banks are key players in economic life in European society. They provide access to local finance and are widespread even in remote areas of the continent.

The institution of Cooperative Banks now holds a special position within the domestic financial institution and hence in the overall economic life of the country. These special financial institutions form part of a dynamic and profitable industry which, although operating in a highly competitive environment, is based on the basic structures of cooperative credit characterized by the fact that they are mainly targeted at small and medium-sized businesses and individuals, offering solutions tailored to local circumstances, needs and capabilities.

The aim of this diploma thesis is to present and research the contribution of Cooperative Banks to local and national economic development, highlighting their particular operating characteristics. As an example, the case of the Pancretan Cooperative Bank and its relationship with the local economy - the community of Crete are analyzed.

In this context, the first chapter of the paper refers to the evolution of the Greek banking system since the beginnings of the establishment of the newly established Greek state up to our days. Particular emphasis is given to the development of the concept of the credit cooperative at European level, analysing the basic fermentations that have been highlighted and highlighted the concept of cooperative faith, as well as the denaturation of the cooperative ideas in the Greek case, with the emergence of the credit cooperative in Greece and the post- to a cooperative bank.

After a brief presentation of the terms of economic and regional development carried out in Chapter 2, the third chapter of the paper aims to present and analyze the key features of Cooperative Banks. Thus, reference is made to the specific characteristics of the role of Cooperative Banks, but also to their contribution to the development and development of the local societies and economies in which they operate. In addition, an extensive reference is made to the current structure and operation of cooperative credit in Greece, quoting the main features, profile and financial data of Cooperative Banks that are currently operating in the Greek territory. Chapter 2 also analyses the institutional rules governing the operation of Cooperative Banks, with reference to the main laws under which Cooperative Banks operate in

Greece. Finally, information on the cooperative banks' cooperative shares and management bodies is presented.

The fourth chapter is the empirical part of the study as it attempts to examine the role, functioning and evolution of the cooperative movement through the examination of the case of the Pancretan Bank, the largest purely Cooperative Bank of the country. In this context, information on the Bank's history, its scope of operations, the branch network, as well as references to the terms and conditions of membership of the Bank's cooperative share and the rights and obligations that it entails. In addition, the Bank's organizational and financial image is reflected in the presentation of the composition and responsibilities of the Board of Directors and the six-year breakdown of the Profit and Loss Account, the Balance Sheet and the key financial ratios produced.

Finally, chapter 5 is the conclusions of the work

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

1.1 Η εξέλιξη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

1.1.1 Η ελληνική οικονομία και η οργάνωση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος κατά την περίοδο 1828-1945

Το νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος που δημιουργήθηκε ύστερα από την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, μέσα στο πλαίσιο της αναδιάταξης και αναδιοργάνωσής του, ήταν φυσικό και εύλογο να στραφεί σε κινήσεις ανάπτυξης του τραπεζικού συστήματος της χώρας που θα αποτελούσε μοχλό τροφοδότησης της οικονομίας στο σύνολό της. Ως έναρξη αυτής της διαδικασίας ορίζεται η ίδρυση της Εθνικής Χρηματιστηριακής Τράπεζας το 1828, ύστερα από σχετικό ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια, η οποία επρόκειτο για ένα δανειοδοτικό όργανο του κρατικού μηχανισμού. Η εν λόγω τράπεζα είχε βραχύβιο χρόνο ύπαρξης καθώς το 1834 διεκόπη η λειτουργία της.

Η ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος το 1841 αποτέλεσε σημείο σταθμό για το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Η Εθνική Τράπεζα επέδειξε ταχύτατη ανάπτυξη και εκτός του ρόλου της ως κεντρικής τράπεζας του κράτους, καθώς ασκούσε τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική καθόριζε τα επιτόκια και εξέδιδε τραπεζογραμμάτια, λειτούργησε παράλληλα και ως εμπορική, βιομηχανική, εκδοτική και κτηματική τράπεζα συγχρόνως, δεχόμενη καταθέσεις και χορηγώντας δάνεια.

Η πρώτη αμιγώς τράπεζα καταθέσεων του Ελληνικού κράτους εμφανίστηκε με την ίδρυση της τράπεζας Αθηνών το 1893, η οποία δημιουργήθηκε από μια ομάδα εύπορων εμπόρων, εφοπλιστών και βιομηχάνων του παροικιακού ελληνισμού. Η τράπεζα αναπτύχθηκε ταχέως στην Ελληνική επικράτεια αλλά και στην Ανατολή και είχε σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη νέων τραπεζικών εργασιών και στην καθιέρωση της λογιστικής οργάνωσης στον τραπεζικό τομέα, ενώ έστρεψε το ενδιαφέρον της στη χρηματοδότηση της εμπορικής Ελληνικής ναυτιλίας (Κιόχος 1997).

Έως το τέλος του 19ου αιώνα, λειτουργούσαν στην Ελληνική επικράτεια πέντε τραπεζικά ιδρύματα: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Ιονική Τράπεζα, Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας, Τράπεζα Βιομηχανικής Πίστεως και Τράπεζα Αθηνών. (Ένωση Ελληνικών Τραπεζών). Από

τις αρχές όμως του 20ου αιώνα υπήρξε ανάπτυξη στην ίδρυση τραπεζικών ιδρυμάτων, με την Τράπεζα Μυτιλήνης να ιδρύεται το 1901, τη Λαϊκή Τράπεζα Δομοκού το 1902, την Τράπεζα Ανατολής το 1904, τη Λαϊκή Τράπεζα το 1905, την Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος το 1907, την Τράπεζα Πειραιώς το 1916 κ.λ.π.

Ως εκ τούτου, έως τα τέλη του 1927 συνολικά 45 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λειτουργούσαν στην Ελλάδα, εκ των οποίων 37 ήταν εμπορικές τράπεζες, 3 ήταν τράπεζες κτηματικής πίστεως, 2 ήταν μικρότερες τράπεζες αγροτικής πίστεως, ενώ υπήρχαν και 2 Ν.Π.Δ.Δ (Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων), καθώς και η Εθνική Τράπεζα ως μικτή τράπεζα, όπως προαναφέρθηκε.

Η ίδρυση της Τράπεζας Ελλάδος τον Μάιο του 1928 ως εκδοτικής τράπεζας που τελούσε υπό κρατικό έλεγχο, σηματοδότησε την απαρχή της λειτουργίας μιας αμιγώς κεντρικής τράπεζας, αφαιρώντας ταυτόχρονα αυτό το ρόλο από την Εθνική Τράπεζα. Η Τράπεζα της Ελλάδος διεξήγαγε πλέον το σύνολο των συναλλαγών του δημόσιου τομέα, προέβαινε στην έκδοση των εσωτερικών δημόσιων δανείων, εξέδιδε σε αποκλειστική βάση τα τραπεζογραμμάτια και μπορούσε να προεξοφλήσει γραμμάτια Δημοσίου.

Σε αυτή την περίοδο του μεσοπολέμου, κύριο χαρακτηριστικό ήταν ο μεγάλος βαθμός συγκέντρωσης που υπήρχε στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Οι καταθέσεις που διακρατούσαν οι τέσσερις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες, δηλαδή η Εθνική Τράπεζα, η Τράπεζα Αθηνών, η Εμπορική Τράπεζα και η Λαϊκή Τράπεζα, αντιστοιχούσαν περίπου στο 90% των συνολικών καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών, ενώ αντίστοιχα τα χορηγηθέντα δάνειά τους αντιστοιχούσαν σε περίπου 80% των συνολικών πιστοδοτήσεων.

Ο διαρρέυσας χρόνος από την έναρξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου έως και το τέλος της γερμανικής κατοχής, αποτέλεσε περίοδο υπολειτουργίας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, καθώς αυτό ακολουθώντας φυσιολογικά την πορεία της κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας. Είναι χαρακτηριστικό πώς τα διαθέσιμα της Τράπεζας της Ελλάδος σε χρυσό μειώθηκαν κατά περίπου 5% τα χρόνια της Κατοχής, ενώ η χώρα επιβαρύνθηκε κατά περίπου 8 εκατομμύρια Χρυσές λίρες, που μεταφράζονται σε ποσό άνω των 16 τρισεκατομμυρίων δραχμών.

1.1.2 1945-1963: Η περίοδος της ανασυγκρότησης του τραπεζικού συστήματος

Ακολουθώντας την εν γένει ανασυγκρότηση της ελληνικής κοινωνίας, τα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο αποτελούν μια περίοδο αναδιοργάνωσης της ελληνικής οικονομίας και του τραπεζικού της συστήματος. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου είναι το πολύ χαμηλό ύψος των ιδιωτικών αποταμιεύσεων, γεγονός που αποτελούσε τροχοπέδη για την ανάπτυξη της οικονομίας μέσω της τραπεζικής χρηματοδότησης των διαφόρων κλάδων της.

Προς αντιμετώπιση του φαινομένου, έγινε προσπάθεια έως το 1950 από το Ελληνικό Κράτος για την πιστωτική επέκταση, με κύριους μοχλούς την Κτηματική και την Αγροτική Τράπεζα, οι οποίες παρείχαν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα δάνεια σε εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις με χαμηλό επιτόκιο, ενώ καθιέρωσαν και το εργαλείο της προεξόφλησης εμπορικών γραμμάτιων.

Κατά την περίοδο 1953-1956, παρά την συναλλαγματική και νομισματική αστάθεια με κύριο εκφραστή της την υποτίμηση της δραχμής, παρατηρήθηκε αύξηση των ιδιωτικών καταθέσεων και άνοδος των χορηγούμενων πιστώσεων, οι οποίες αυξάνονταν με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 20% συνεπικουρούμενες από την πτώση των επιτοκίων χορηγήσεων. Από πλευράς διάρθρωσης, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα απαρτιζόταν από 19 τράπεζες το 1956, 11 εκ των οποίων ήταν εμπορικές τράπεζες, ενώ εκτός από την Κεντρική Τράπεζα υπήρχαν 7 ειδικοί πιστωτικοί φορείς.

Τα διαφαινόμενα βήματα ανάπτυξης που έγιναν την τριετία 1953-1956 εδραιώθηκαν κατά την επόμενη δεκαετία. Η αποκατάσταση της νομισματικής σταθερότητας συνέβαλε στην αλματώδη αύξηση της ιδιωτικής αποταμίευσης, με παράλληλη αύξηση των καταθέσεων προθεσμίας λόγω της αύξησης των αντίστοιχων επιτοκίων.

Σημαντικό γεγονός της περιόδου είναι η συγχώνευση της Ιονικής και της Λαϊκής Τράπεζας το 1958. Αξίζει επίσης να αναφερθεί πως κατά την εν λόγω περίοδο δημιουργήθηκαν κάποιοι εξειδικευμένοι φορείς για την χορήγηση μακροπρόθεσμων πιστοδοτήσεων, όπως ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης το 1959, η Τράπεζα Επενδύσεων το 1962, η ΕΤΕΒΑ (Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Ανάπτυξης) το 1963 και η ΕΤΒΑ (Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης) το 1964.

1.1.3 Η περίοδος της δικτατορίας και των πρώτων ετών της μεταπολίτευσης (1967-1978)

Η επιβολή της δικτατορίας τον Απρίλιο του 1967 επέφερε μαζικές αναλήψεις μετρητών από το τραπεζικό σύστημα, λόγω της έκδηλης ανησυχίας των πολιτών για την πολιτική και οικονομική κατάσταση της χώρας. Η κατάσταση αυτή εξομαλύνθηκε στις αρχές του 1968, όπου και παρατηρήθηκε επιτάχυνση της εισροής των αποταμιεύσεων. Ως εκ τούτου, η δικτατορική ηγεσία είχε τη δυνατότητα να προβεί σε μια επεκτατική πιστωτική πολιτική, κυρίως μέσω της αύξησης του ύψους των στεγαστικών δανείων. Επίσης, στην εν λόγω περίοδο εγκαινιάστηκε η χορήγηση δανείων σε ξενοδοχειακές και τουριστικές επιχειρήσεις, ενώ δόθηκε η δυνατότητα στην Κεντρική τράπεζα να προεξοφλεί ληξιπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια βιομηχανιών, οικοδομικών συγκροτημάτων, τουριστικών μονάδων και ναυπηγείων (Κωστής-Κωτσόπουλος 1988).

Η επιβολή ελέγχου στις τιμές των αγαθών το καλοκαίρι του 1971 οδήγησε σε υποτίμηση της δραχμής έναντι των άλλων νομισμάτων – πλην αμερικανικού δολαρίου- γεγονός που με τη σειρά του οδήγησε τις νομισματικές αρχές στη λήψη αντιπληθωριστικών μέτρων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την υποχρεωτική τήρηση από πλευράς τραπεζών του 20% των καταθέσεων όψεως και του 5% των καταθέσεων ταμιευτηρίου. Ωστόσο, οι ανωτέρω δεσμεύσεις έπαψαν με την εμφάνιση της κυπριακής κρίσης το 1974, για να αντικατασταθούν το 1977 με τις εξής:

1. Διακράτηση του 7% των καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος.
2. Τοποθέτηση του 30% των καταθέσεων σε μορφή εντόκων γραμματίων.
3. Επιπλέον διακράτηση ποσοστού 15% επί της αύξησης των καταθέσεων.

1.1.4 Η λειτουργία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος την περίοδο (1982-1989)

Η εισαγωγή της Ελλάδος στην Ε.Ο.Κ. το 1981 σηματοδότησε την αύξηση του ποσοστού διακράτησης των καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών στην Τράπεζα της Ελλάδας από το 7% στο 10%. Παρόλα αυτά, η απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος επιταχύνθηκε, με τη διεύρυνση των πιστοδοτήσεων από τις εμπορικές τράπεζες σε δημόσιους οργανισμούς και κυρίως με την κατάργηση της Νομισματικής Επιτροπής που συντελέστηκε με το Νόμο 1266 του 1982. Αξίζει να σημειωθεί πως ο δανεισμός του δημόσιου τομέα από την τράπεζα της Ελλάδας έγινε εντονότερος με την πάροδο των ετών.

Το 1985 η Τράπεζα της Ελλάδος εντάσσεται στη σύμπραξη των κεντρικών τραπεζών των χωρών –μελών της Ε.Ο.Κ. με την υπογραφή σχετικής πράξης προσχώρησης, ενώ κατά το ίδιο έτος το επιτόκιο καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών προς την Τράπεζα της Ελλάδας διαμορφώνεται σε 15,5%, αυξανόμενο κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς.

Με τον νόμο 1665/1986 θεσπίστηκε στην Ελλάδα ο θεσμός της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εισάγοντας ένα καινοτόμο προϊόν για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων.

Το 1987, η άρση της υποχρέωσης των εμπορικών τραπεζών να δεσμεύουν προς διάθεση ένα μέρος των καταθέσεων τους για την πιστοδότηση επιχειρηματικών μονάδων, οδήγησε στην αποδέσμευση περίπου 90 δισεκατομμυρίων δραχμών προς χρησιμοποίησή τους για χορήγηση δανείων.

Δύο χρόνια αργότερα, εισήχθη στην αγορά η μέθοδος πώλησης με δημοπρασία έντοκων γραμματίων ελληνικού δημοσίου από την Τράπεζα της Ελλάδος προς τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία είχαν υποχρέωση για την επαναγορά τους μετά την πάροδο τετραμήνου.

1.1.5 Η περίοδος 1990 μέχρι σήμερα

Ενώ κατά τις προηγούμενες περιόδους, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα χαρακτηριζόταν από μικρό βαθμό ελευθερίας, αυστηρό κρατικό έλεγχο, γραφειοκρατική προσέγγιση και ισχυρές κανονιστικές ρυθμίσεις, αποστερώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα αναπτυξιακής πορείας των τραπεζών, το σκηνικό ανετράπη από το 1990 έως τις μέρες μας, διαιρούμενο παρ' όλα αυτά σε δύο διακριτές περιόδους, αυτή της μεγάλης ανάπτυξης έως το 2007 και αυτή της εκ βάθρων αναδιάρθρωσης κατά τα έτη της κρίσης (2008 έως και σήμερα).

Κύριοι πυλώνες της ανάπτυξης της πρώτης υποπεριόδου αποτέλεσε η ραγδαία πρόοδος στις τεχνολογικές εξελίξεις του τομέα της πληροφορικής και των επικοινωνιών, η αλματώδης διάχυση των παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, η διεθνής τάση για απορρύθμιση και μείωση του ρόλου του κράτους στο οικονομικό γίνεσθαι και η εν γένει απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων υπό το πρίσμα της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας.

Υπό αυτό το πλαίσιο, την περίοδο 1990-2007 αφενός ιδρύθηκαν νέες τράπεζες, αφετέρου δε οι υφιστάμενες μεγεθύνθηκαν μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων. Παράλληλα, οι τραπεζικές δραστηριότητες διευρύνθηκαν σημαντικά, καθώς αναπτύχθηκε πλήθος νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο θεσμός της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) που εφαρμόστηκε με τον Νόμο 1905 του 1990. Επίσης, ο σημαντικός εκσυγχρονισμός των υποδομών, των διαδικασιών και του εποπτικού πλαισίου οδήγησε σε εξυγίανση των χαρτοφυλακίων τραπεζών υπό κρατικό έλεγχο. Τέλος, τα ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διεύρυναν και γεωγραφικά την παρουσία τους, μέσω της επέκτασης τους κυρίως σε χώρες των Βαλκανίων. Στο τέλος του 2007, οι εν λειτουργία τράπεζες στην ελληνική επικράτεια ανέρχονταν σε 64.

Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση που ξέσπασε στις αρχές του 2008, η οποία μεταφράστηκε σε κρίση χρέους και ρευστότητας στην ελληνική περίπτωση, οδήγησε σταδιακά σε μια ριζική αναδιάρθρωση του εγχώριου τραπεζικού συστήματος, έχοντας ως αποτέλεσμα τη δραματική μείωση του αριθμού των τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέσα σε 9 χρόνια, δηλαδή από το 2007 στο 2016 οι τράπεζες που λειτουργούσαν στην Ελλάδα συρρικνώθηκαν από 64 σε 39, με το σύνολο σχεδόν των ξένων τραπεζών – με εξαίρεση την HSBC - με δίκτυα εξυπηρέτησης της πελατείας να αποχωρεί από την ελληνική αγορά.

Με κύριο γνώμονα τη διατήρηση της συστημικής ευστάθειας, τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές εξαγορές και συγχωνεύσεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται σε 18, με αποτέλεσμα πλέον οι 4 μεγαλύτερες τράπεζες στην Ελλάδα (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Eurobank και Alpha bank) να κατέχουν περίπου το 95% του μεριδίου αγοράς, σε όρους ενεργητικού, όταν προ δεκαετίας το αντίστοιχο ποσοστό για τις τότε τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες ανερχόταν σε κάτω από 60%.

Εκτός των τεσσάρων ανωτέρω τραπεζών, που αναφέρονται πλέον ως συστημικές τράπεζες, παρουσία στην αγορά έχουν η Τράπεζα Αττικής, η Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, η Aegean Baltic Bank, η Credicom Consumer Finance, εννέα συνεταιριστικές τράπεζες, καθώς και τα υποκαταστήματα ή γραφεία αντιπροσωπείας λοιπών – περί των 30 - αλλοδαπών τραπεζών, όπως για παράδειγμα της Citibank, της HSBC, της Deutsche Bank, της Unicredit, Bank of America, της J.P.Morgan Chase Bank και της DnB Bank ASA.

1.2 Πιστωτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα –ιστορική αναδρομή

1.2.1 Η εμφάνιση και η ανάπτυξη του πιστωτικού συνεταιρισμού στην Ευρώπη

Οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι βασικοί παράγοντες στην ευρωπαϊκή κοινωνία. Παρέχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση σε τοπικό επίπεδο και είναι ευρέως διαδεδομένες ακόμη και σε απομακρυσμένες περιοχές της ηπείρου. Το ευρωπαϊκό συνεταιριστικό κίνημα αντανakλά επίσης την παράδοση της ευθύνης και της κοινωνικής συνοχής από τη δημιουργία του τον 19ο αιώνα.

Η εμφάνιση της πρώτης μορφής πιστωτικού συνεταιρισμού καθιερώθηκε στη Γερμανία περί τα μέσα του 19ου αιώνα. Την περίοδο αυτή εμφανίστηκαν δύο τύποι πιστωτικού συνεταιρισμού, ως αποτέλεσμα των αντιλήψεων του Hermann Schulze (1808–1883) και του Friedrich Wilhelm Raiffeisen (1818-1888) που αμφότεροι συνηγορούσαν υπέρ της πρόσβασης των αστών- ο πρώτος – και των αγροτών – ο δεύτερος - στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, με στόχο την παροχή των αναγκαίων κεφαλαίων σε αυτές τις ομάδες για την θωράκιση και ανάπτυξη των εργασιών των μελών τους.

Παράλληλη πρωτοβουλία εμφανίστηκε και στο Rochdale, μια μικρή πόλη της Δυτικής Αγγλίας, καθώς στην αυγή του 19ου αιώνα η μεγάλη κοινωνική κρίση και ανεργία μάστιζε την περιοχή, ως αποτέλεσμα της αντικατάστασης των εργατικών χεριών από παραγωγικά μηχανήματα, λόγω της βιομηχανικής επανάστασης, των πολύ χαμηλών απολαβών και των άσχημων συνθηκών εργασίας. Προς αντιμετώπιση της κατάστασης, τον Οκτώβριο του 1844 μια μικρή ομάδα είκοσι οκτώ εργατοτεχνιτών, προέβησαν στην ίδρυση του πρώτου καταναλωτικού συνεταιρισμού, υιοθετώντας τις αντιλήψεις και θέσεις του Robert Owen και του William King.

Ο Robert Owen (1771-1858) θεωρείται πατέρας του συνεταιριστικού κινήματος. Ένας Ουαλός που έκανε την περιουσία του στο εμπόριο βαμβακιού, ο Owen πίστευε ότι οι εργαζόμενοι πρέπει να απασχολούνται σε ένα καλό περιβάλλον με πρόσβαση στην εκπαίδευση για τους ίδιους και τα μέλη της οικογενείας τους. Αυτές οι ιδέες τέθηκαν σε εφαρμογή με επιτυχία στις βαμβακοφυτείες του New Lanark της Σκωτίας όπου και ιδρύθηκε το πρώτο συνεταιριστικό κατάστημα. Συνεχιστής του Owen, ο William King (1786-1865) έθεσε τις ιδέες του Owen σε ένα πιο πρακτικό και λειτουργικό επίπεδο. Ο King συνειδητοποίησε ότι οι εργατικές τάξεις

έπρεπε να συνεταιριστούν, οπότε έλαβε συμβουλευτικό ρόλο επί αυτού, ιδρύοντας ένα μηνιαίο περιοδικό με τίτλο The Co-operator , η πρώτη έκδοση του οποίου έλαβε χώρα την 1η Μαΐου 1828. Αυτό αποτελούσε ένα μείγμα συνεταιριστικής φιλοσοφίας και πρακτικών συμβουλών για τη λειτουργία ενός καταστήματος χρησιμοποιώντας συνεταιριστικές αρχές, όπως π.χ. η μη αποκοπή από την κοινωνία, αλλά η δημιουργία μιας κοινωνίας μέσα σε μια κοινωνία.

Βασική αποστολή του συνεταιρισμού του Rochdale ήταν η προμήθεια των μελών με είδη διατροφής, ένδυσης και υπόδησης σε προσιτές τιμές. Επιπλέον, ο συνεταιρισμός στόχευε στην αγορά και ανέγερση οικοπέδων για ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών των μελών και στην εύρεση εργασίας μη απασχολούμενων μελών.

Ο συνεταιρισμός γνώρισε ταχεία ανάπτυξη και καθιερώθηκε ως μια πολύ σημαντική οικονομική οντότητα που ασκούσε έντονες επιδράσεις τόσο στην αγγλική κοινωνία όσο και διεθνώς. Είναι χαρακτηριστικό πως έναν αιώνα μετά την ίδρυση του, ο συνεταιρισμός αριθμούσε πάνω από 11 εκατομμύρια μέλη, είχε μετοχικό κεφάλαιο 350 εκατομμύρια λίρες και κεφάλαιο κίνησης 725 εκατομμύρια αγγλικές λίρες.

Οι συναλλακτικοί κώδικες των συνεταίρων και οι κανόνες λειτουργίας του, όπως διαφαίνονται στο ιδρυτικό καταστατικό του οργανισμού, αποτέλεσαν υπόδειγμα για όλους τους μετέπειτα παρόμοιους συνεταιρισμούς, που άρχισαν σταδιακά να εμφανίζονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι πρωτεργάτες του συνεταιρισμού παρέμειναν γνωστοί ως οι δίκαιοι Σκαπανείς του Rochdale και οι κανόνες λειτουργίας που διατύπωσαν ως οι Συνεταιριστικές Αρχές του Rochdale.

Ύστερα λοιπόν από την έναρξή τους, οι συνεταιριστικές τράπεζες αυξήθηκαν με γοργό ρυθμό σε όλο τον Ευρωπαϊκό χώρο. Ειδικότερα στη Γερμανία, η ίδρυση των αγροτικών συνεταιριστικών τραπεζών σημείωσε μεγάλη επιτυχία έως το 1870, καθώς δημιουργήθηκαν 75 συνεταιρισμοί, αλλά και ο πρώτος συνεταιρισμός πιστωτικής ένωσης με την ονομασία «Η Αγροτική Συνεταιριστική Τράπεζα του Ρήνου». Ως παρακολούθημα της ίδρυσης του εν λόγω συνεταιρισμού, πλήθος λοιπών ενώσεων δημιουργήθηκε, παράλληλα με τη σύσταση του Κεντρικού Αγροτικού Ταμείου, που μετονομάστηκε αργότερα σε Γερμανική Τράπεζα Raiffeisen, λαμβάνοντας το όνομα του ιδρυτή της.

Το ολοένα και αυξανόμενο πλήθος των συνεταιριστικών τραπεζών των ευρωπαϊκών χωρών οδήγησε στην ανάγκη οργάνωσής τους, με αποτέλεσμα το 1970 να δημιουργηθεί η Ευρωπαϊκή

Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών με έδρα τις Βρυξέλλες. Κύριος σκοπός της Ένωσης, οποία έχει τύχει επίσημης αναγνώρισης από όλα τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η εκπροσώπηση και η υπεράσπιση των συμφερόντων των συνεταιριστικών τραπεζών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στις μέρες μας, περισσότερες από 4.000 τοπικές και περιφερειακές τράπεζες με 58.000 παρακλάδια σε 20 κράτη αντιπροσωπεύουν πάνω από 79 εκατομμύρια μέλη και εξυπηρετούν περισσότερους από 200 εκατομμύρια πελάτες, απασχολώντας 750 χιλιάδες υπαλλήλους και κατέχοντας περιουσιακά στοιχεία που προσεγγίζουν τα 7 τρισεκατομμύρια Ευρώ (EACB, Annual report 2016). Σε πολλές χώρες, όπως η Γαλλία, η Αυστρία, η Ολλανδία, η Γερμανία και η Κύπρος, το συνεταιριστικό τραπεζικό σύστημα αποτελεί σημαντικότερο μέρος της ευρύτερης χρηματοπιστωτικής αγοράς. Ειδικότερα, στη Γαλλία, η Credit Agricole κατέχει το 25% της εγχώριας αγοράς από πλευράς καταθέσεων και το 21% από πλευράς δανείων, αποτελώντας τη μεγαλύτερη τράπεζα στον ευρωπαϊκό χώρο. Σε υψηλά μεγέθη κινείται και η Credit Mutuel, με τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής της να κυμαίνονται σε 15% και 17% αντίστοιχα. Η Αυστριακή Oesterreichische Raiffeisenbanken κατέχει το 30% της εγχώριας αγοράς από πλευράς καταθέσεων και το 28% από πλευράς δανείων. Αντίστοιχα, η Γερμανική BVR κατέχει το 21% της εγχώριας αγοράς τόσο στις καταθέσεις όσο και στα δάνεια. Τέλος, οι δραστηριότητες της Ολλανδικής συνεταιριστικής τράπεζας Rabobank αντιστοιχούν σε πάνω από 1/3 του συνολικού τραπεζικού τομέα της Ολλανδίας.(EACB Annual report 2016)

Σε συνολικό επίπεδο, οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί σε περίπου 20% των καταθέσεων και της χρηματοδότησης και σχεδόν του 30% των δανείων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ευρώπη. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει κα τη φύση των συνεταιριστικών τραπεζών, οι οποίες έχουν ιστορικά διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη χορήγηση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η πιστοδότηση των οποίων δεν αποτελούσε προτεραιότητα των τυπικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Χωρίς αμφιβολία, οι ευρωπαϊκές συνεταιριστικές τράπεζες, μέσω της χρηματοδότησης που παρέχουν, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την κινητοποίηση της ανάπτυξης των εθνικών οικονομιών των ευρωπαϊκών κρατών-μελών. Με κύριο πυλώνα τη δημοκρατική διαχείριση, οι ευρωπαϊκές συνεταιριστικές τράπεζες ανήκουν στα μέλη τους, η συμμετοχή των οποίων έχει το ίδιο βάρος και αποτελούν αποκεντρωμένα δίκτυα που συνίστανται σε τοπικό επίπεδο, με

βασικό σκοπό τη δημιουργία αξίας για τα μέλη τους, με την προσφορά ποιοτικών προϊόντων σε ανταγωνιστικά επίπεδα τιμολόγησης.

Παρόλα αυτά, η κρίσιμη μάζα που κατέχουν οι συνεταιριστικές τράπεζες στην Ευρώπη μπορεί να θεωρηθεί ως μη σημαντική ώστε να μπορέσει να προσδώσει τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού, σε όλα τα επίπεδα, με τις λοιπές εμπορικές τράπεζες. Ενδεικτικό είναι το γεγονός πως το δίκτυο λιανικής κάθε συνεταιριστικού οργανισμού προσφέρει μόνο εγχώρια κάλυψη, καθώς καμία συνεταιριστική τράπεζα, ακόμα και η κολοσσιαία Credit Agricole, δεν μπορεί να παρουσιάσει ισχυρή λιανική παρουσία έξω από τα σύνορα της εθνικής τους αγοράς.

Η διεθνής αγορά των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχει γνωρίσει τα τελευταία έτη σαρωτικές μεταβολές. Η τεχνολογική επανάσταση στην κοινωνία της πληροφορίας και στον τομέα της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών, η απορρύθμιση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές και τα καινοτόμα χρηματοοικονομικά προϊόντα που επέτρεψαν τις ροές κεφαλαίων να μεταδίδονται ταχύτατα, έχουν αλλάξει δραματικά το διεθνές χρηματοοικονομικό πλαίσιο και έχουν εδραιώσει ένα νέο πεδίο λειτουργίας και ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών.

Εξάλλου, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι παρατηρούμενες συγχωνεύσεις και εξαγορές στον τραπεζικό κλάδο, σε συνδυασμό με την έλευση και καθιέρωση του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος, ολοένα και εντείνει τον ανταγωνισμό στην Ευρώπη. Η διαδικασία της τραπεζικής διαμεσολάβησης αυξήθηκε σε τέτοιο βαθμό που κατέστησε αναγκαία την παροχή υπηρεσιών παρόμοιου όγκου και ποιότητας και εκτός των συνόρων κύριας δραστηριοποίησης των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Εύλογα μπορεί να ειπωθεί πως οι ανωτέρω εξελίξεις επέφεραν σημαντικές αλλαγές και για τις συνεταιριστικές τράπεζες. Υπό αυτό το πλαίσιο, οι ευρωπαϊκές συνεταιριστικές τράπεζες, που σε αρκετές χώρες διαθέτουν το πιο εκτεταμένο δίκτυο λιανικής τραπεζικής μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων, θα πρέπει να ανακαταναείμουν και να συνδυάσουν τις κατακερματισμένες δυνάμεις τους προς αντιμετώπιση του έντονου ανταγωνισμού, με κύριο όπλο την αξιοποίηση της ευρείας γνώσης του πελατολογίου τους σε εθνικό επίπεδο.

1.2.2 Η εμφάνιση του πιστωτικού συνεταιρισμού στην Ελλάδα και η μετεξέλιξη του σε συνεταιριστική τράπεζα

Κατά την περίοδο στην οποία οι συνεταιριστικές δραστηριότητες δεν διέπονταν από θεσμική νομιμοποίηση στην Ελλάδα, ο πρώτος πιστωτικός συνεταιρισμός που εμφανίστηκε στην Ελλάδα ιδρύθηκε με Βασιλικό Διάταγμα το 1900 στη Λαμία, με την επωνυμία «Σύλλογος των Τεχνοεργατών εν Λαμία». Ο συνεταιρισμός απαρτιζόταν από 582 μέλη και δραστηριοποιήθηκε ως συνεταιριστική οργάνωση, σύμφωνα με τις διατάξεις που θεσπίστηκαν στη συμβατική συνεταιριστική διαμόρφωση του συλλόγου, που αποτελούσε ουσιαστικά το ιδρυτικό καταστατικό του. Ο εν λόγω συνεταιρισμός μετεξελίχθηκε σε συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 1667/1986 για την ίδρυση και λειτουργία αστικών πιστωτικών συνεταιρισμών που θα αναλύσουμε σε επόμενο κεφάλαιο της εργασίας.

Η πρωτοπόρα κίνηση των τεχνοεργατών της Λαμίας άργησε να υιοθετηθεί και από λοιπές κοινωνικές ομάδες στην ελληνική επικράτεια. Μόλις το 1979 ιδρύθηκε ο Αναπτυξιακός και Πιστωτικός Συνεταιρισμός Νομού Ιωαννίνων με την επωνυμία ο Στόχος και το 1984 ο Αναπτυξιακός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Νομού Κορινθίας με την επωνυμία ο Ερμής, με έδρα το Ξυλόκαστρο. (Τραγάκης 1996)

Οι τρεις ανωτέρω πιστωτικοί συνεταιρισμοί, που ιδρύθηκαν και λειτούργησαν αρχικά με βάση το Νόμο 602 του 1915, ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον Ν. 1667/1986, ίδρυσαν την Ελληνική Ομοσπονδία Πιστωτικών Αστικών Συνεταιρισμών με έδρα τη Λαμία το 1991, που υπήρξε από το επόμενο έτος πλήρες μέλος της Ένωσης Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Τραπεζών.

Κατά τα επόμενα έτη, το θεσμικό πλαίσιο του Νόμου 1667/1986 και οι κανονιστικές διατάξεις του Τραπεζικού Νόμου 2076/1992, διευκόλυναν την ίδρυση, λειτουργία και ανάπτυξη των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία γνώρισαν γρήγορη ανάπτυξη. Ως αποτέλεσμα, το 1995 ιδρύθηκε η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, με κύριους άξονες λειτουργίας το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων για την προώθηση και ανάδειξη της έννοιας της συνεταιριστικής πίστης σε θεσμικό επίπεδο σε όλη την ελληνική επικράτεια, τη δημιουργία του πλαισίου και των προϋποθέσεων για τη στενότερη και αποδοτικότερη συνεργασία των Συνεταιριστικών Τραπεζών και πιστωτικών συνεταιρισμών, την

εκπροσώπηση της συνεταιριστικής πίστης στα θεσμικά όργανα της Πολιτείας, μέσω της συστηματικής παρέμβασης για τη διεκδίκηση λύσεων στα σημαντικά προβλήματα που δρουν ανασταλτικά στην ανάπτυξή της, την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών σε ζητήματα εκπαίδευσης, νομικής υποστήριξης, μηχανοργάνωσης και οργάνωσης και την ανάπτυξη σχέσεων και συμπράξεων με Συνεταιριστικές Τράπεζες του εξωτερικού.

Τέλος, με πρωτοβουλία των συνεταιριστικών τραπεζών και πιστωτικών συνεταιρισμών της χώρας, το 2001 ιδρύθηκε η Πανελλήνια Τράπεζα, με σκοπό την γεωγραφική εξάπλωσή της πανελλαδικά μέσω καταστημάτων και με κύριο σκεπτικό λειτουργίας την παροχή υποστήριξης τεχνογνωσίας και εξειδικευμένων υπηρεσιών που στερούνταν από τις αυτόνομες τραπεζικές μονάδες.

Ο θεσμός των Συνεταιριστικών Τραπεζών τοποθετείται πλέον σε εξέχον σημείο στα πλαίσια του εγχώριου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και ως εκ τούτου στην εν γένει οικονομική ζωή του τόπου. Οι εν λόγω ειδικού τύπου χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εντάσσονται σε έναν δυναμικό και επικερδή κλάδο, ο οποίος παρόλο που δραστηριοποιείται σε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον, στηρίζεται στις βασικές δομές της συνεταιριστικής πίστης που χαρακτηρίζονται από το ότι απευθύνονται κυρίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα, προσφέροντας λύσεις προσαρμοσμένες στις εκάστοτε τοπικές συνθήκες κι ανάγκες.

Ο συνδυασμός των στρατηγικών κατευθύνσεων αφενός της αύξησης του μεγέθους τους, με σκοπό την εξεύρεση κεφαλαίων, τη διεύρυνση του δικτύου τους και την ενίσχυση της θέσης τους στην αγορά και αφετέρου του πελατοκεντρικού τους χαρακτήρα, με κύρια χαρακτηριστικά την ευελιξία και την αποκεντρωμένη λειτουργία, επιτυγχάνουν τη σημαντική ώθηση της ανάπτυξής τους και συμβάλλουν αποφασιστικά στην κατά περίπτωση τοπική ανάπτυξη.

Από την ίδρυσή τους έως και σήμερα, η πορεία των ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών, όπως προκύπτει από την αξιολόγηση των βασικών οικονομικών τους μεγεθών, βαίνει διαρκώς αυξανόμενη, παρά το ολοένα και οξύτερο ανταγωνιστικό περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται. Ο χρόνος και ο τρόπος της εν λόγω ανάπτυξης διαφέρει βέβαια κατά περίπτωση, γεγονός που συνίσταται σε διάφορους λόγους, οι οποίοι εδράζονται στη γεωγραφική περιοχή δραστηριοποίησης και στην περίοδο έναρξης της λειτουργίας τους. Τα

χαρακτηριστικά, η διάρθρωση, το θεσμικό πλαίσιο και η λειτουργία των Ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών ακολουθούν στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2.1 Η έννοια της οικονομικής ανάπτυξης

Η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας μπορεί να οριστεί ως η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας μιας χώρας, όπως μετράται με τη σύγκριση του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (ΑΕΠ) σε ένα έτος με το ΑΕΠ κατά το προηγούμενο έτος.

Η αύξηση των τιμών μετοχών, οι τεχνολογικές εξελίξεις και η βελτίωση της ποιότητας και του γνωστικού επιπέδου θεωρούνται οι κύριες αιτίες της οικονομικής ανάπτυξης. Τα τελευταία χρόνια, η ιδέα της αειφόρου ανάπτυξης έχει επιφέρει πρόσθετους παράγοντες, όπως οι περιβαλλοντικά ορθές διαδικασίες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην ανάπτυξη μιας οικονομίας.

Η οικονομική ανάπτυξη αποτελεί μακροπρόθεσμο στόχο ενός κράτους, καθώς συνίσταται στην αύξηση των δυνατοτήτων παραγωγής της οικονομίας, η οποία δύναται να περιλαμβάνει διαρθρωτικές και θεσμικές μεταβολές, χωρίς η αύξηση αυτή να συνοδεύεται υποχρεωτικά και από αύξηση του παραγόμενου προϊόντος (Ρέππας 1991). Ως εκ τούτου, η οικονομική ανάπτυξη είναι διαφορετική έννοια από την αύξηση της αποδοτικότητας της οικονομίας, η οποία είναι βραχυπρόθεσμος στόχος ενός κράτους και συνίσταται στην αύξηση του παραγόμενου προϊόντος της οικονομίας με δεδομένες τις ποσότητες των παραγωγικών της συντελεστών.

Παρά το ότι η οικονομική ανάπτυξη και η αύξηση της αποδοτικότητας της οικονομίας είναι έννοιες διαφορετικές, αλληλεπιδρούν και συνδέονται μεταξύ τους. Όταν αυξάνεται η αποδοτικότητα της οικονομίας και, κατά συνέπεια, αυξάνεται το παραγόμενο προϊόν προς το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης, αυξάνεται το εισόδημα των καταναλωτών, η αποταμίευση και η επένδυση, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι η αύξηση της αποδοτικότητας της οικονομίας διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης ή μεγέθυνσης.

Πέρα από την εξέταση των βασικών οικονομικών δεδομένων μιας χώρας ως ένδειξη της του βαθμού ανάπτυξής της, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η κλαδική κατανομή της παραγωγής. Ως εκ τούτου, χρησιμοποιείται ευρέως η διάκριση ανάμεσα στους εξής τομείς:

- πρωτογενής τομέας: αγροτικός τομέας (γεωργία-κτηνοτροφία) και αλιεία,
- δευτερογενής τομέας: βιομηχανική και βιοτεχνική παραγωγή, μεταποίηση,
- τριτογενής τομέας: υπηρεσίες και, γενικότερα, όλες οι υπόλοιπες δραστηριότητες.

Δεδομένου ότι, ιστορικά, βασικό χαρακτηριστικό της οικονομικής ανάπτυξης ήταν η μετατόπιση από την αγροτική παραγωγή στη βιομηχανία (και από την ύπαιθρο στην πόλη), συχνά χρησιμοποιείται ο όρος «βιομηχανικές χώρες» ως συνώνυμος του όρου «αναπτυγμένες χώρες». Ωστόσο, τις τελευταίες δεκαετίες σε όλες τις χώρες παρατηρείται αύξηση της σημασίας του τριτογενούς τομέα, με αποτέλεσμα την εξάπλωση του όρου «οικονομία των υπηρεσιών» (service economy). Πράγματι, στις περισσότερες αναπτυγμένες χώρες ο τριτογενής τομέας αντιπροσωπεύει πάνω από το 50% του παραγόμενου ΑΕΠ.

2.2 Η έννοια της περιφερειακής ανάπτυξης

Η περιφέρεια πρέπει να έχει μια όσο το δυνατό περισσότερο ολοκληρωμένη οικονομική και κοινωνική δομή, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι λειτουργεί ως ένα βαθμό αυτόνομα και ανεξάρτητα από τον υπόλοιπο χώρο έξω απ' αυτή. Οι περιφέρειες, δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν αυτόνομα κλειστά συστήματα, αφού έχουν συχνά ισχυρότατους δεσμούς με τις υπόλοιπες περιοχές ενός εθνικού (ή και διεθνούς) χώρου και παραμένουν έτσι 'ανοιχτές' σε επιρροές και εξαρτήσεις.

Η περιφερειακή ανάπτυξη αφορά στην αναγκαιότητα σύγκλησης των διαφόρων περιοχών μιας χώρας προς τον εθνικό μέσο όρο ενός ή περισσότερων κριτηρίων τα οποία ή ορίζονται από τους φορείς άσκησης πολιτικής της χώρας ή είναι το αποτέλεσμα διεργασιών και λαϊκών απαιτήσεων που εκκινούν από την βάση και υπαγορεύονται προς τα άνω (Κόνσολας 1997). Στην ανάλυση των προβλημάτων της περιφερειακής ανάπτυξης κυριαρχεί πάντοτε η σχέση αντιπαράθεσης αποτελεσματικότητας και ισότητας.

Από την άλλη πλευρά, η περιφερειακή πολιτική αποτελεί ένα σύστημα σκοπών, μέσων και φορέων που συνδυάζονται σ' ένα πρόγραμμα για να επιτύχουν την ισόρροπη μεταβολή της

διαπεριφερειακής διάρθρωσης της οικονομίας Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτών των μέσων μπορεί να αναφερθεί η περίπτωση των πόλων ανάπτυξης, που αποτέλεσε τα τελευταία χρόνια την πιο πολυσυζητημένη στρατηγική στην εφαρμογή μέτρων πολιτικής για τη λύση των περιφερειακών προβλημάτων, σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες. Η έννοια του «πόλου ανάπτυξης» διατυπώθηκε για πρώτη φορά από το Γάλλο οικονομολόγο Perroux (1955) ο οποίος υποστηρίζει ότι «η ανάπτυξη δεν εμφανίζεται παντού και μονομιάς αλλά σε σημεία ή πόλους ανάπτυξης με κυμαινόμενες εντάσεις, διαχέεται μέσα από διάφορα δίκτυα και προκαλεί διαφοροποιημένα τελικά αποτελέσματα για το σύνολο της οικονομίας». Ο ορισμός αυτός διατυπώθηκε σε όρους οικονομικού και όχι σε όρους γεωγραφικού χώρου. Η κυρίαρχη ιδέα της θεωρίας του Perroux συνοψίζεται στη διαπίστωση ότι η χωρική συγκέντρωση των οικονομικών δραστηριοτήτων σε ένα αστικό κέντρο, που περιβάλλεται από μια προβληματική ή καθυστερημένη περιοχή, θα αυξήσει το εισόδημα της περιοχής στο σύνολό της. Η αύξηση αυτή θα είναι μεγαλύτερη από εκείνη που θα μπορούσε να προκληθεί αν οι οικονομικές δραστηριότητες δεν ήταν συγκεντρωμένες, αλλά ομοιόμορφα ή τυχαία κατανεμημένες. Για παράδειγμα, οι πόλοι ανάπτυξης, αποτέλεσαν καθοριστικό στοιχείο στην αναπτυξιακή πολιτική της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και 2014-2020 βάσει των κονδυλίων ΕΣΠΑ. Πρόκειται για συγκεκριμένα αστικά κέντρα της χώρας και για περιοχές δυναμικής περιφερειακής ανάπτυξης και αστικής διάχυσης όπου πραγματοποιείται το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων, κατοικεί το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο, εκτός του πρωτογενή τομέα, μέρος των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

3.1 Βασικά χαρακτηριστικά του ρόλου των Συνεταιριστικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Οι συνεταιριστικές τράπεζες απευθύνονται κύρια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και στα φυσικά πρόσωπα, παρέχοντας ανταγωνιστικές τραπεζικές λύσεις προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες. Καθώς η φιλοσοφία της λειτουργίας τους διέπεται από αμεσότητα, φιλικότητα και εξωστρέφεια, αναπτύσσουν με τους πελάτες τους σχέσεις εμπιστοσύνης και μακροχρόνιας συνεργασίας.

Ο Συνεταιρισμός συναλλάσσεται αφενός με τα μέλη του και αφετέρου με λοιπά πιστωτικά ιδρύματα αλλά και με δημόσιους φορείς. Δικαίωμα συμμετοχής στο Συνεταιρισμό έχουν οι

ενήλικοι πολίτες που δεν τελούν υπό δικαστική απαγόρευση και συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του νόμου. Μέλη του Συνεταιρισμού δύνανται επίσης να αποτελέσουν, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου, Δήμοι, Κοινότητες ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με την προϋπόθεση η έδρα τους να είναι στο γεωγραφικό διαμέρισμα που έχει οριστεί ως έδρα λειτουργίας του Συνεταιρισμού (Ινστιτούτο εργασίας ΓΣΕΕ 2014). Αντίθετα, αποκλείονται από τη διαδικασία ένταξης στο Συνεταιρισμό όσοι είναι μέλη άλλου συνεταιρισμού που βρίσκεται στην ίδια έδρα και επιδιώκει παρόμοιους στόχους.

Τα βασικά χαρακτηριστικά των συνεταιριστικών τραπεζών είναι τα εξής:

- Δραστηριοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, αποτελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο το βασικό χρηματοδοτικό συνεργάτη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και των νοικοκυριών της εκάστοτε περιοχής / περιφέρειας.
- Ανάπτυξη της αλληλεγγύης μεταξύ των μελών.
- Αντιμετώπιση των πελατών ως συνεταίρους.
- Μεγαλύτερη ευελιξία και χαμηλότερο λειτουργικό κόστος σε σχέση με τις τυπικές εμπορικές τράπεζες
- Βαθύτερη γνώση της τοπικής αγοράς και των ιδιαίτερων οικονομικών συνθηκών και αναγκών της περιοχής.
- Ανάπτυξη απασχόλησης και καταπολέμηση ανεργίας σε τοπικό επίπεδο.
- Παροχή μερισμάτων και υπεραξίας στους κατόχους των συνεταιριστικών μερίδων, οι οποίες αποτελούν το κεφάλαιό τους.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις τοπικές κοινωνίες, συμπληρώνοντας και βελτιώνοντας σε πολλές περιπτώσεις τις παρεχόμενες τραπεζικές λύσεις, με την εδραίωση ενός νέου τύπου πιστωτικού ιδρύματος που διέπεται από πελατοκεντρική αντίληψη και ανθρωποκεντρικό της χαρακτήρα, υποστηρίζοντας και υποστηριζόμενο από τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις και ενισχύοντας την τοπική ανάπτυξη.

Η αποκεντρωμένη δομή των Συνεταιριστικών Τραπεζών επιτρέπει την ενίσχυση της προσωπικής σχέσης πελάτη και Τράπεζας και συμβάλλει στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, η οποία σε συνδυασμό με το κοστολογικό όφελος από τα χαμηλά λειτουργικά κόστη, την ύπαρξη σύγχρονων μηχανογραφικών συστημάτων, και την επίτευξη θετικών οικονομικών αποτελεσμάτων, μεγιστοποιούν τα οφέλη που επιτυγχάνονται για τα μέλη τους, υπό τη μορφή διανομής μερίσματος και δημιουργίας υπεραξίας στις μερίδες,

ενισχύουν το αίσθημα εμπιστοσύνης των τοπικών κοινωνιών και θέτουν τις βάσεις για δυναμική ανάπτυξη και προοπτική.

Ο ρόλος των Συνεταιριστικών Τραπεζών αναδεικνύει και τους κύριους στόχους τους, οι βασικότεροι εκ των οποίων είναι οι εξής:

- Παροχή προϊόντων και υπηρεσιών σχεδιασμένων και προσαρμοσμένων στις συνθήκες της τοπικής αγοράς, με στόχο την μεγαλύτερη δυνατή κάλυψη των αναγκών των μελών τους.
- Ευελιξία, ταχύτητα και διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων και στην αντιμετώπιση των διαφόρων θεμάτων.
- Σύγχρονη ποικιλία τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών με ανταγωνιστικούς όρους και προνομιακές τιμολογήσεις.
- Πελατοκεντρικό σύστημα λειτουργίας.
- Συμβολή, συμμετοχή και ενίσχυση της τοπικής δραστηριοποίησης.

Βασικός όρος λειτουργίας των Συνεταιριστικών Τραπεζών αποτελεί η υποστήριξη των μελών τους, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών, ηλικιακών και επαγγελματικών χαρακτηριστικών (νέοι, μικροί επιχειρηματίες, οι γυναίκες επιχειρηματίες, άνεργοι) στην παροχή και ορθή χρησιμοποίηση όλων των ειδών των τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών (δάνεια, εγγυητικές επιστολές, επιταγές, κα), συμβάλλοντας έτσι στην πρόσβαση αυτών των ομάδων σε χρηματοδοτικές λύσεις που δε θα μπορούσαν με ευκολία να λάβουν από τις τυπικές εμπορικές τράπεζες. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της διασποράς των δανείων των Συνεταιριστικών Τραπεζών, οι οποίες παρέχουν μικρό ύψος χρηματοδοτήσεων σε μεγάλο πλήθος πιστούχων, μειώνοντας έτσι τον κίνδυνο αθέτησης των δανείων και διευρύνοντας την πελατειακή τους βάση. Υπό αυτό το πλαίσιο, το ύψος των συνολικών πιστοδοτήσεων στον ίδιο συνέταιρο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% των συνολικών ιδίων κεφαλαίων της Συνεταιριστικής Τράπεζας.

Το ισχυρότερο πλεονέκτημα των Συνεταιριστικών Τραπεζών έγκειται στο χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου που έχουν, καθώς το μετοχικό τους κεφάλαιο αυξάνει με κάθε εισαγωγή νέου μέλους και έκδοση της υποχρεωτικής μερίδας του ή/και όποιων προαιρετικών. Αυτό σηματοδοτεί και ταυτόχρονη αύξηση της ταμειακής ρευστότητας που δεν προκύπτει από νέες καταθέσεις. Από την άλλη πλευρά, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μιας ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας προϋποθέτει μεγαλύτερο κόστος, πιο σύνθετη διαδικασία και εναρμόνιση με τις κανονιστικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που ενέχουν επιπλέον κόστος και χρόνο

για την υλοποίησή τους. Επιπλέον, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες μπορούν να αυξήσουν το ύψος των ιδίων κεφαλαίων τους μέσω αύξησης της ονομαστικής τιμής της συνεταιριστικής μερίδας, ύστερα από σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

Πέρα από το ανωτέρω, σχετικό πλεονέκτημα που προκύπτουν από τη λειτουργία των Συνεταιριστικών Τραπεζών είναι η ευελιξία αναπροσαρμογής της σχέσης συνεταιριστικών μερίδων και ορίου δανειοληψίας, μέσω απλής μεταβολής στον τρόπο υπολογισμού του συνολικού ονομαστικού ποσού των μερίδων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μπορεί να αυξάνει το πιστωτικό όριο και να διευρύνεται η χρηματοδοτική ικανότητα των συνεταιριστικών τραπεζών ανάλογα με τα ταμειακά τους διαθέσιμα και την εξέλιξη των καταθέσεων των μελών της. Υπό αυτό το πρίσμα, άλλωστε, ο περιορισμός της πιστοδότησης ανά συνέταιρο έως ποσοστό 5% επί των ιδίων κεφαλαίων, δύναται να αποτελέσει ως κίνητρο αύξησης των ιδίων κεφαλαίων της Συνεταιριστικής Τράπεζας με σκοπό τη διεύρυνση του πιστοδοτικού ύψους ανά συνέταιρο.

3.2 Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες ως μοχλός τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης

Βασικός σκοπός των χρηματοπιστωτικών οργανισμών είναι η επίτευξη κέρδους. Ως οι κυριότεροι πυλώνες του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας, οι τράπεζες αναλαμβάνουν τον κύριο διαμεσολαβητικό ρόλο στο σύστημα, δεχόμενες καταθέσεις και χορηγούμενες δάνεια σε δημόσιους φορείς, επιχειρηματικές μονάδες και νοικοκυριά.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα τραπεζικά ιδρύματα παρέχουν διευκόλυνση στη ροή των αγαθών και υπηρεσιών από τις παραγωγικές προς τις καταναλωτικές μονάδες και συντελούν στην αναπτυξιακή διαδικασία της οικονομίας στο σύνολό της.

Παράλληλα με την επιδίωξη της επίτευξης κέρδους, οι τράπεζες διαδραματίζουν και σημαντικό κοινωνικό ρόλο, συμβάλλοντας στην κυκλοφορία του χρήματος, στην υγιή ανάπτυξη των παραγωγικών επενδύσεων και στη μετατροπή των αποταμιεύσεων σε πιστοδοτήσεις σύμφωνα με τις ανάγκες των επιχειρηματικών τομέων. Ως εκ τούτου, η πορεία των τραπεζών συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας και η ανοδική πορεία της οικονομίας μιας χώρας συντελεί στην ανάπτυξη των τραπεζών.

Υπό αυτό το πλαίσιο, οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν ιδιαίτερο ρόλο στην παροχή πλεονεκτημάτων για το κοινωνικό σύνολο. Ο διαμεσολαβητικός ρόλος των συνεταιριστικών

τραπεζών με γνώμονα την αρτιότερη συνεργασία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και στην αποδοτικότερη αντιμετώπιση χρηματοδοτικών ζητημάτων, συντελεί αποφασιστικά στη αύξηση της δυνατότητας χρηματοδότησης για την ανάπτυξη της περιφέρειας μέσω των αποταμιεύσεων σε τοπικό επίπεδο. Ο θεσμός των συνεταιριστικών τραπεζών είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το παρόν και το μέλλον της μικρής και μεσαίας οικονομίας και συντελεί καίρια στην άμβλυνση μεγάλων οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων σε τοπικό επίπεδο που οι μεγάλες εμπορικές τράπεζες, είτε λόγω μεγέθους είτε λόγω φιλοσοφίας δεν μπορούν να προσεγγίσουν εξίσου αποτελεσματικά και άμεσα.

Με δεδομένο ότι κάθε μία Συνεταιριστική Τράπεζα που δραστηριοποιείται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, ενστερνίζεται και ενσωματώνει στη λειτουργία της τις βασικές συνεταιριστικές αρχές, δύναται να αποδώσει αξιοσημείωτες ωφέλειες στην τοπική αλλά και στην εθνική οικονομία. Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες είναι αρωγοί στη αξιοποίηση σημαντικού μέρους των πόρων της τοπικής αποταμίευσης, στην ανάπτυξη του επιχειρείν και στη δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο νέων, συντελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη του τοπικού και εγχώριου παραγόμενου προϊόντος. Ως μέλος των τοπικών κοινωνιών, μια Συνεταιριστική Τράπεζα διέπεται από αυξημένη αντίληψη των δυνατοτήτων και αδυναμιών όλων των τοπικών παραγωγικών φορέων, σε αντιδιαστολή με τις τυπικές εμπορικές τράπεζες.

Βάσει αυτού του σκεπτικού, μια Συνεταιριστική Τράπεζα κατέχει βαθύτερη γνώση μπορεί να συμβάλει αμεσότερα και αποτελεσματικότερα στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Το γεγονός αυτό συνεπικουρείται και από το ότι οι μέτοχοι της Συνεταιριστικής Τράπεζας αποτελούν οι ίδιοι μέλη της τοπικής κοινωνικής και οικονομικής ζωής, καθιστώντας έτσι το ενδιαφέρον τους για την ανάπτυξη του εκάστοτε τοπικού περιβάλλοντος έντονο, τόσο για την προάσπιση και ανάπτυξη των δικών τους συμφερόντων όσο και για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της κοινωνίας τους.

Ως μοχλός τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στοχεύουν στα εξής βασικά σημεία:

- Ανάσχεση της περιθωριοποίησης των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων και ατόμων.
- Συμβολή στην εξάλειψη των οικονομικών ανισοτήτων με σκοπό την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής κοινωνικής ισορροπίας.

- Συμβολή στην επίλυση του προβλήματος της περιφερειακής ανάπτυξης μέσω της χρηματοδότησης των τοπικών επιχειρηματικών οντοτήτων και φυσικών προσώπων.
- Συμβολή στην ανάπτυξη αισθήματος δικαίου αναφορικά με την άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας μέσω του σχήματος πολυμετοχικότητας που προάγουν και προωθούν.
- Συμβολή στη σύνδεση του επιχειρείν με τον γεωγραφικό τόπο ίδρυσης και λειτουργίας του, συντελώντας στη διατήρηση των επιχειρήσεων στο χώρο «καταγωγής» τους και στην συνέχεια της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης.

Παρόλα τα προφανή οφέλη και το σημαντικό ρόλο που επιτελούν και δύναται να επιτελέσουν οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, μέχρι σήμερα, τόσο οι πολιτικοί και πολιτειακοί θεσμοί όσο και οι διοικήσεις και τα μέλη των συνεταιριστικών τραπεζών, δεν έχει προσφέρει επαρκή στήριξη στο συνεταιριστικό κίνημα. Κύρια αιτία αυτού του γεγονότος είναι πως η κοινωνική και οικονομική σπουδαιότητα του συνεταιρίζεσθαι και ο εξαιρετικά ευαίσθητος ρόλος του για την διαμόρφωση ενός ισορροπημένου μοντέλου αναπτυξιακής προοπτικής μέσω της εδραίωσης εναλλακτικών χρηματοπιστωτικών δικτύων, της στήριξης του πρωτογενούς τομέα και της ανάγκης για περιφερειακή ανάπτυξη, δεν έχει καταστεί κοινή συνείδηση.

Κατά τα προηγούμενα έτη, παρατηρήθηκε έντονα το φαινόμενο της παρέκκλισης από τις βασικές συνεταιριστικές αρχές εκ μέρους των Διοικήσεων των Συνεταιριστικών Τραπεζών, στο βωμό των κανόνων της ελεύθερης αγοράς. Ως εκ τούτου, τα μέλη των Συνεταιριστικών Τραπεζών εφήρμοζαν πρακτικές κερδοσκοπικού επενδυτή, θεωρώντας την επένδυση τους στην συνεταιριστική μερίδα ως μια τοποθέτηση κεφαλαίων με σκοπό το υψηλό και γρήγορο κέρδος από τις επιτευχθήσόμενες αποδόσεις, χωρίς, ως εκ τούτου, να προσβλέπουν στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας που θα σηματοδοτούσε και μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική για τα ατομικά τους συμφέροντα και αποδόσεις. Έτσι, λειτουργώντας κατ' ουσίαν ως τυπικές εμπορικές τράπεζες, οι Συνεταιριστικές τράπεζες απομακρύνθηκαν από τη βασική συνιστώσα της λειτουργίας τους και το σκοπό της συνεταιριστικής μερίδας, με αποτέλεσμα την ανάληψη, σε πολλές περιπτώσεις, υψηλού επιπέδου λειτουργικών και πιστωτικών κινδύνων που, αδυνατώντας να τους διαχειριστούν, τους οδήγησαν σε οικονομική δυσπραγία, στην καλύτερη των περιπτώσεων, με καταστροφικά αποτελέσματα τόσο για τις ίδιες όσο και για την περιφερειακή και εθνική οικονομία.

Επιπρόσθετα, η παραβίαση των καταστατικών αρχών των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων (π.χ. ανεκτικότητα ρευστοποίησης των μερίδων των συνεταιριστών - μελών, καθ'

όλη τη διάρκεια του έτους) σηματοδότησε συνεχή μείωση στο συνεταιριστικό τους κεφάλαιο και έθεσε εν αμφιβόλω τη φερεγγυότητα και αξιοπιστία τους.

Εξάλλου, η αλλοίωση του τοπικού τους χαρακτήρα – και άρα της συνεταιριστικής τους βασικής λειτουργίας - μέσω της επέκτασή τους σε περιοχές εκτός της περιφέρειάς τους, επέφερε συγκρούσεις μεταξύ των συνεταιριστικών Τραπεζών και ενέτεινε τον ανταγωνισμό τόσο μεταξύ τους όσο και με τις εμπορικές τράπεζες που έχουν πανελλαδική εμβέλεια. Η ανεπαρκής γνώση των στοχευόμενων νέων τοπικών αγορών επιβάρυνε τη λειτουργία και τα αποτελέσματα των συνεταιριστικών ιδρυμάτων, τα οποία δε μπορούσαν να υποστηρίξουν την εν λόγω ανάπτυξη αποτελεσματικά και αποδοτικά. Οι τρέχουσες ανακατατάξεις στον κλάδο των συνεταιριστικών τραπεζών ανέδειξαν τις πολύπλευρες διαρθρωτικές και λειτουργικές αδυναμίες τους σε επίπεδο διοικητικών αποφάσεων και επιχειρηματικών στρατηγικών.

Τέλος, καθοριστικό ρόλο στην αλλοίωση και απόκλιση από το πλαίσιο αρχών και αξιών του συνεταιρισμού, αποτέλεσε η ανεπαρκής εποπτεία από τις αρμόδιες κρατικές αρχές και ιδιαίτερα μη προσαρμογή του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου στα αντίστοιχα ευρωπαϊκά, υπό το σκεπτικό ίδρυσης Κεντρικής Συνεταιριστικής Τράπεζας, θεσμός που έχει την ευθύνη να ελέγχει, να συντονίζει και να διαχειρίζεται κεντρικά, τη λειτουργική δραστηριοποίηση του συνόλου της Συνεταιριστικής Πίστης. Εξάλλου, η μέχρι σήμερα λειτουργία θεσμικών οργάνων, όπως η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδας ή ο Όμιλος Συνεταιριστικών Τραπεζών, κρίνεται ελλιπής, καθώς τα εν λόγω όργανα στερούνταν ουσιαστικές αρμοδιότητες σε θέματα συντονισμού ή χάραξης κοινής πολιτικής.

3.3 Διάρθρωση και λειτουργία της Συνεταιριστικής Πίστης στην Ελλάδα

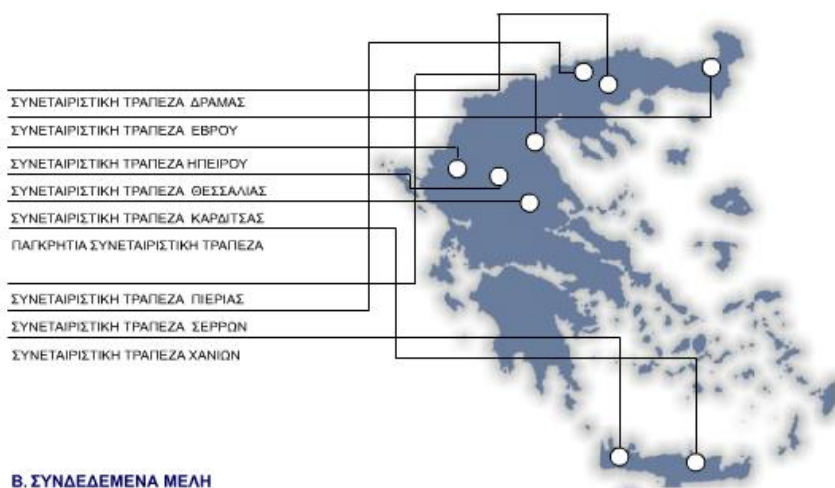
Στην Ελληνική επικράτεια λειτουργούν σήμερα 9 συνολικά Συνεταιριστικές Τράπεζες, 4 εκ των οποίων δραστηριοποιούνται στη γεωγραφική τους περιφέρεια, 3 Συνεταιριστικές Τράπεζες ασκούν την δραστηριότητά τους σε επίπεδο νομού και 2 κατέχουν πανελλαδική άδεια λειτουργίας.

Επίσης, δραστηριοποιούνται στην αγορά 5 Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί οι οποίοι εκτός του βασικού τους στόχου να μετατραπούν σε Συνεταιριστικές Τράπεζες, παρέχουν υπηρεσίες χορήγησης δανείων ή λοιπών παρεμφερών οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη τους.

Το όργανο μέσω του οποίου εκπροσωπείται και υποστηρίζεται η Συνεταιριστική Πίστη στη χώρα μας είναι η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (ΕΣΤΕ), η οποία έχει ιδρυθεί από τις Συνεταιριστικές Τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική επικράτεια.

Διάγραμμα 1: Διάρθρωση Συνεταιριστικών Τραπεζών στην Ελληνική Επικράτεια

A. ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

B. ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΛΗ

1. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ
3. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
4. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
5. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος

Στις σελίδες που ακολουθούν παρατίθεται μια συνοπτική παρουσίαση των Συνεταιριστικών Τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική επικράτεια, με εξαίρεση την Παγκρήτια Τράπεζα για την οποία θα γίνει ιδιαίτερη μνεία, με λεπτομερέστερη ανάλυση της λειτουργίας της και των αποτελεσμάτων της, στο επόμενο κεφάλαιο της εργασίας.

- Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας εκκίνησε να λειτουργεί το 1994 ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός του Ν.1667/1986 με την επωνυμία «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΡΑΜΑΣ, ΣΥΝ.Π.Ε» και το διακριτικό τίτλο «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ», κατόπιν πρωτοβουλίας του επιμελητηρίου Δράμας που είχε ως στόχο τη δημιουργία ενός χρηματοπιστωτικού φορέα για την υποστήριξη της τοπικής οικονομίας.

Στο χρονικό διάστημα της λειτουργίας της, η τράπεζα έχει επιτύχει να αποκτήσει την εμπιστοσύνη των κατοίκων του Νομού αλλά και να αποτελέσει σημαντικό πυλώνα ανάπτυξης καθώς στάθηκε αρωγός στην υλοποίηση των Υπουργικών Αποφάσεων για την άρση της

οικονομικής δυσχέρειας του Νομού. Επίσης, δημιούργησε νέες θέσεις εργασίας επιτελώντας σημαντικό κοινωνικό έργο, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της είχε θετικά αποτελέσματα διανέμοντας μέρος των κερδών της και δημιουργώντας υπεραξίες, καθώς λειτούργησε με αυστηρά και ταυτόχρονα ρεαλιστικά πιστωτικά κριτήρια με αποτέλεσμα να διαθέτει ένα υγιές χαρτοφυλάκιο και πολύ χαμηλές επισφάλειες.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Δράμας

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	31,2	36,5	41,4	59,2	57,3	48,7	45,7	40,6	39,0	34,0
Χορηγήσεις	22,7	28,2	32,9	37,2	44,5	40,2	36,9	37,0	35,1	34,3
Καταθέσεις	23,8	26,8	29,0	47,3	45,2	38,7	36,9	32,0	30,7	29,6
Ίδια κεφάλαια	6,9	8,2	10,2	10,3	10,1	9,2	7,9	7,9	7,9	4,0
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	3,9	4,1	5,1	5,2	5,2	4,9	4,6	4,6	4.624,0	4,6
Κέρδη προ φόρων	0,3	1,7	0,6	0,4	0,4	0,5	-0,5	0,2	-0,3	-2,6
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Προσωπικό	18	16	20	20	22	20	20	20	20	18
Μέλη	3.051	3.337	3.822	4.274	4.123	4.690	4.671	4.715	4.740	4.745

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

• Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου, κατόπιν πρωτοβουλίας του ΔΣ του Επιμελητηρίου Έβρου, και έχοντας την αμέριστη υποστήριξη και αποδοχή της τοπικής κοινωνίας, έλαβε το 1996 την άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος. Η ίδρυσή της, με κύρια χαρακτηριστικά τον έντονα αποκεντρωμένο χαρακτήρα της, το ελάχιστο κόστος συγκέντρωσης της τοπική αποταμίευσης, την επανατοποθέτηση της στο τοπικό παραγωγικό κύκλωμα και την εξασφάλιση παροχής υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις ανάγκες των τοπικών οικονομικών παραγόντων, έθεσε τις βάσεις για την ανάπτυξη της περιοχής, ενισχύοντας έτσι την τοπική οικονομία αλλά και την ευρωστία των μελών της.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Έβρου

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	48,3	50,4	51,8	65,4	61,4	60,0	66,2	64,5	69,3	51,2
Χορηγήσεις	30,3	36,9	38,9	43,3	48,4	50,6	52,1	52,6	55,5	40,8
Καταθέσεις	40,1	41,7	40,9	51,5	48,6	45,9	53,9	52,3	57,6	43,2
Ίδια κεφάλαια	7,5	7,8	10,4	12,4	12,2	13,5	11,3	11,5	10,5	3,6
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	3,9	3,9	5,4	6,3	6,3	7,1	6,1	6,1	5,7	8,1
Κέρδη προ φόρων	0,6	0,7	0,2	0,6	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,0
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Προσωπικό	26	25	27	27	28	28	28	29	29	29
Μέλη	4.110	4.463	4.927	5.204	10.863	5.585	5.734	5.927	6.097	6.168

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

• Συνεταιριστική Τράπεζα Ηλείου

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηλείου ξεκίνησε ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός το 1978 με την επωνυμία «Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός Νομού Ιωαννίνων - Ο Στόχος» και μετεξελίχθηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα το 1993. Έκτοτε λειτουργεί με τη σημερινή επωνυμία και διενεργεί όλες τις τραπεζικές εργασίες. Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηλείου σύμφωνα με τις καταστατικές της διατάξεις δεν έχει ως αυτοσκοπό την εις βάρος των συναλλασσομένων κερδοφορία της, αλλά αντίθετα εφαρμόζει την πλέον ανταγωνιστική τιμολογιακή πολιτική, προς όφελος των μελών της, ώστε η Τράπεζα αυτή να είναι πραγματικά μεγάλη γι αυτούς και η συνεταιριστική μερίδα να αποτελεί πραγματικό επενδυτικό αγαθό.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 3.

Πίνακας 3: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Ηλείου

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	51,4	73,3	98,8	149,0	218,2	238,4	267,4	258,9	263,6	205,9
Χορηγήσεις	39,4	57,3	77,6	119,1	167,4	184,6	211,4	219,2	216,0	170,0
Καταθέσεις	42,1	58,5	83,2	134,4	185,5	209,0	229,6	218,2	225,2	172,5
Ίδια κεφάλαια	8,1	12,4	12,8	16,7	17,8	17,5	24,3	28,7	28,5	11,0
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	5,9	8,9	8,9	11,6	11,7	11,4	15,9	19,3	19,5	8,4
Κέρδη προ φόρων	0,4	1,1	1,4	1,9	1,6	0,7	4,5	0,6	0,0	0,0
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	4	4	4	5	7	8	8	8	9	9
Προσωπικό	30	33	38	50	61	68	69	69	76	76
Μέλη	6.106	6.682	6.936	7.885	10.610	9.280	10.766	12.601	13.463	14.817

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

- Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας συστάθηκε στα Τρίκαλα την 29η Μαΐου του 1994, μετά από συνέλευση φυσικών προσώπων, ως Αμιγής Πιστωτικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης με την επωνυμία "Πιστωτικός Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός Ν. Τρικάλων". Την πρωτοβουλία της σύστασης την ανέλαβαν οι κύριοι επιχειρηματικοί και επαγγελματικοί φορείς του νομού, το Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο, ο Εμπορικός Σύλλογος και ο Σύνδεσμος Επαγγελματιοβιοτεχνών. Με κύριο γνώμονα τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των συνεταίρων της και τη συμβολή της στην τοπική ανάπτυξη, σε ένα Νομό μάλιστα, που αντιμετωπίζει σημαντικά οικονομικά προβλήματα, η Τράπεζα σήμερα αντεπεξέρχεται δυναμικά στον τραπεζικό ανταγωνισμό, με συνεχή προσπάθεια διατήρησης της λειτουργικής κερδοφορίας και των θέσεων εργασίας και με τη σταδιακή υλοποίηση της εφαρμογής σύγχρονων τεχνολογιών και συστημάτων ενημέρωσης (MIS) της Διοίκησης.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 4.

Πίνακας 4: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Θεσσαλίας

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	90,1	119,5	137,4	191,4	212,6	224,2	234,3	240,6	250,4	177,6
Χορηγήσεις	71,4	94,4	103,5	139,1	168,3	177,7	186,5	197,6	204,2	147,7
Καταθέσεις	70,8	93,3	107,7	159,2	171,6	183,5	196,1	203,1	211,8	154,4
Ίδια κεφάλαια	16,9	21,7	23,5	26,4	29,1	33,6	33,1	34,1	35,7	12,4
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	6,9	8,3	8,5	9,0	9,6	11,1	10,8	11,1	11,9	11,9
Κέρδη προ φόρων	2,7	2,5	3,0	2,9	3,3	1,6	1,4	1,7	1,0	0,0
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	4	5	7	8	9	10	10	10	10	10
Προσωπικό	31	39	48	55	68	72	72	75	84	83
Μέλη	5.861	6.490	6.939	8	8.934	9.701	10.513	10.946	11.596	12.015

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

- Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας

Με πρωτοβουλία του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Καρδίτσας το 1994 κατατέθηκε η πρόταση στην τοπική κοινωνία για ίδρυση συνεταιριστικής τράπεζας στο νομό, η οποία βρήκε μεγάλη αποδοχή παρά το γεγονός ότι ο νομός Καρδίτσας είναι κατεξοχήν αγροτικός, με μόνο ανεπτυγμένο τον πρωτογενή τομέα. Έτσι, στις 28/3/1994 η ιδρυτική συνέλευση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού, που λειτούργησε με αυτή την μορφή μέχρι τον Απρίλιο του 1998, ανέδειξε το ιδρυτικό της Συμβούλιο. Αφού εξασφάλισε όλες τις προϋποθέσεις που έθετε η Τράπεζα της Ελλάδος από τον Απρίλιο του 1998 άρχισε να

λειτουργεί πλέον ως Πιστωτικό Ίδρυμα. Η Τράπεζα από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της μέχρι και σήμερα παρουσιάζει υψηλή κερδοφορία, που εγγυάται την βιωσιμότητα της μέσα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της αγοράς.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 5.

Πίνακας 5: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Καρδίτσας

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	41,1	45,6	51,4	63,0	67,0	66,1	79,0	92,8	105,5	83,1
Χορηγήσεις	27,3	32,7	39,6	38,3	40,7	42,9	53,4	58,3	61,6	47,8
Καταθέσεις	27,4	23,3	33,9	44,1	47,9	47,8	61,2	74,8	87,4	70,5
Ίδια κεφάλαια	12,1	14,1	15,3	16,4	17,2	17,2	16,4	16,5	17,2	11,7
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	6,1	7,0	7,5	8,0	8,3	8,1	7,6	7,7	8,0	8,1
Κέρδη προ φόρων	1,6	1,7	1,8	1,8	1,7	0,9	0,8	0,3	0,2	0,5
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	1	1	1	1	2	2	3	4	4	4
Προσωπικό	12	14	15	16	17	20	27	28	38	42
Μέλη	3.590	3.813	4.012	4.109	4.251	4.448	4.800	5.361	6.292	7.060

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

- Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας, 30 χρόνια περίπου από την ίδρυσή της, συμμετέχει ενεργά στην ανάπτυξη του Νομού και αποτελεί ένα σταθερό αναπτυξιακό πυλώνα της ευρύτερης περιοχής. Η Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας ιδρύθηκε το 1995 ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός του Νομού βάσει του Ν. 1667/86. Το Νοέμβριο του 1998 μετεξελίχθηκε σε Τράπεζα, με την σχετική απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος. Σήμερα, το δίκτυό της αποτελείται από δύο υπηρεσιακές μονάδες, στην Κατερίνη και στη Λεπτοκαρυνά, όπου απασχολούνται συνολικά 14 άτομα. Οι διαχρονικά υψηλοί ρυθμοί αύξησης των μεγεθών της επιτρέπουν στη Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας να διασφαλίζει εξέχουσα θέση στην τοπική αγορά, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων της περιοχής.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 6.

Πίνακας 6: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Πιερίας

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	36,9	44,4	41,3	48,1	54,0	47,2	45,3	49,2	53,5	41,3
Χορηγήσεις	19,0	22,5	23,8	27,4	35,3	39,0	38,8	42,9	45,1	44,1
Καταθέσεις	29,0	35,4	28,5	36,8	39,3	36,0	35,3	36,4	34,1	32,4
Ίδια κεφάλαια	7,4	8,1	8,3	10,0	9,7	9,8	9,3	9,5	9,8	3,4
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	4,8	4,9	5,0	5,9	5,7	5,5	5,2	5,3	5,5	5,5
Κέρδη προ φόρων	0,9	1,0	0,6	0,7	0,9	0,8	0,2	0,7	0,0	-1,8
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Προσωπικό	10	11	11	13	14	14	14	14	14	15
Μέλη	2.937	3.088	3.222	3.070	3.382	3.500	3.576	3.648	3.718	3.763

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

• Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Σερρών λειτούργησε το 2004 με απόφαση της Τραπέζης της Ελλάδος και αποτελεί τη συνέχεια του Αστικού Πιστωτικού Αναπτυξιακού Συνεταιρισμού, ο οποίος ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1995 από μία ομάδα μικροεπιχειρηματιών που προερχόταν κατά βάση από το Εμπορικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Σερρών. Οι περίπου 6.000 συνεταίροι απολαμβάνουν χαμηλότοκα δάνεια, χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες και αξιόλογο μέρισμα από τα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας, συμμετέχοντας στην ανάπτυξη του τόπου τους. Ο βασικότερος στόχος της Συνεταιριστικής Τράπεζας Σερρών είναι η διαμόρφωση των κατάλληλων χρηματοδοτικών προϋποθέσεων που σκοπό έχουν την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν στο Νομό Σερρών αλλά και τη δημιουργία νέων με συνέπεια τη διατήρηση και ανάπτυξη των θέσεων εργασίας.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 7.

Πίνακας 7: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Σερρών

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	44,1	52,0	55,3	74,4	72,5	71,1	72,6	70,8	81,8	54,5
Χορηγήσεις	33,1	40,5	42,8	51,4	53,3	54,8	59,9	62,9	65,9	46,2
Καταθέσεις	33,8	38,5	40,4	56,6	54,4	56,2	58,1	58,2	61,5	43,7
Ίδια κεφάλαια	9,8	12,6	13,8	16,7	16,7	14,0	13,2	16,8	11,8	5,0
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	9,7	11,8	12,6	14,7	14,6	12,7	11,2	13,9	14,1	14,1
Κέρδη προ φόρων	0,3	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0	-1,7
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Προσωπικό	15	18	21	20	19	17	19	20	20	21
Μέλη	2.456	3.032	3.304	3.593	3.847	4.078	4.208	4.644	5.608	6.265

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

- Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων ιδρύθηκε το 1993 και αρχικά λειτούργησε ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών επαγγελματικής και καταναλωτικής πίστης υψηλής ποιότητας με χαμηλό κόστος, μετεξελίχθηκε δε σε Τράπεζα το 1995. Στα 34 χρόνια λειτουργίας της, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας ακολουθώντας ένα δυναμικό σχέδιο δράσης με αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Έτσι σήμερα η Τράπεζα με τα 23 Καταστήματά της και ενεργητικό 452 εκ. Ευρώ συνιστά μια αξιόλογη επιχειρηματική οντότητα για την ανάπτυξη της κρητικής οικονομίας, μια τράπεζα που διαθέτει υγιείς και στέρεες βάσεις, μεγάλη κερδοφορία και ασφαλή λειτουργία ενώ παράλληλα εξασφαλίζει πολύ καλές αποδόσεις για τους καταθέτες, τους επενδυτές και τους μετόχους που την εμπιστεύονται.

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη της Τράπεζας για την περίοδο 2006-2015 παρατίθενται στον Πίνακα 8.

Πίνακας 8: Βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη Συν/κή Τράπεζα Χανίων

Οικονομικά στοιχεία (σε € εκατ.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ενεργητικό	303,6	403,1	468,5	577,0	507,7	454,6	475,5	533,9	562,9	452,1
Χορηγήσεις	225,1	281,3	368,0	407,5	391,0	388,5	404,9	444,2	453,5	464,3
Καταθέσεις	239,9	290,7	346,6	482,1	388,0	356,6	385,0	447,2	478,9	324,7
Ίδια κεφάλαια	54,9	94,4	80,0	76,0	85,6	51,8	58,9	69,5	70,4	35,3
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	26,8	41,8	36,3	34,9	38,9	32,9	37,4	43,6	43,2	17,9
Κέρδη προ φόρων	3,6	5,1	4,6	3,1	2,1	-9,1	-6,1	-7,4	2,1	2,5
Λειτουργικά στοιχεία										
Καταστήματα	20	22	24	24	24	24	26	26	23	23
Προσωπικό	134	165	199	193	197	194	197	197	192	189
Μέλη	18.583	20.648	21.174	21.825	21.865	22.201	22.992	23.860	24.438	24.993

Πηγή: Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, Επεξεργασία στοιχείων

3.4 Νομικό και θεσμικό πλαίσιο

3.4.1 Προϋποθέσεις για άδεια λειτουργίας Συνεταιριστικών Τραπεζών. Ο Νόμος 1667/1986

Το νομοθετικό πλαίσιο των Συνεταιριστικών Τραπεζών έχει ως κύριο πυλώνα του την αρχική ίδρυσή τους ως αμιγείς πιστωτικοί συνεταιρισμοί που διέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 1667/1986 "Αστικοί συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 196 Α76.12.1986). Στο άρθρο

1 του ν.1667/1986, περιέχεται ο γενικός ορισμός για τους αστικούς συνεταιρισμούς, ο οποίος αναφέρει ρητά πως αστικός συνεταιρισμός είναι η οικειοθελής σύμπραξη προσώπων με οικονομικό σκοπό, η οποία, χωρίς να αναπτύσσει δραστηριότητες αγροτικής οικονομίας, προσβλέπει κυρίως με τη συνεργασία των μελών του στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη των μελών του και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους γενικά μέσα σε μία κοινή επιχείρηση. Βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από το εν λόγω νομοθετικό πλαίσιο για την έννοια του αστικού συνεταιρισμού είναι τα κάτωθι:

1. Η εκούσια συμμετοχή, καθώς αναδεικνύεται ο χαρακτήρας του αστικού συνεταιρισμού ως μια ένωση προσώπων που πραγματοποιείται σε εθελοντική και όχι υποχρεωτική βάση.
2. Ο σκοπός του συνεταιρισμού που είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξης των μελών, αναδεικνύοντας εκτός του οικονομικού του σκοπού και τον κοινωνικό, εκπαιδευτικό και μορφωτικό ρόλο του συνεταιρισμού.
3. Η κοινή δράση της επιχείρησης, που αποτελεί το όχημα για την επίτευξη του σκοπού της άμεσης οικονομικής ανάπτυξης με τις δραστηριότητες να ασκούνται από το σύνολο των μελών του συνεταιρισμού, ο οποίος αποτελεί μια οργανωμένη νομική και επιχειρηματική οντότητα.

Βασικές προϋποθέσεις για τη σύσταση του συνεταιρισμού, όπως αναφέρονται στο Νόμο, είναι η σύνταξη καταστατικού το οποίο υπογράφεται από 15 τουλάχιστον πρόσωπα και περιέχει τα κατ' ελάχιστο υποχρεωτικά στοιχεία που ορίζονται στο Νόμο και η καταχώρηση του στο Μητρώο Συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο πιστωτικός συνεταιρισμός.

Η επωνυμία του πιστωτικού συνεταιρισμού συνδέεται με το σκοπό του, το είδος του και την έκταση της ευθύνης των μελών του, ενώ μέλη του πιστωτικού συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν ενήλικοι οι οποίοι δεν τελούν υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη και συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του καταστατικού, καθώς και Δήμοι, Κοινότητες ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, αν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό. Δεν μπορεί να γίνει μέλος του συνεταιρισμού όποιος μετέχει σε άλλο συνεταιρισμό που έχει την ίδια έδρα και τον ίδιο σκοπό.

Σύμφωνα με τον Ν. 1667/1986, βασική αρχή του συνεταιρισμού είναι η αρχή της συνυπευθυνότητας, σύμφωνα με την οποία κάθε μέλος ευθύνεται εις ολόκληρο για τα χρέη του πιστωτικού συνεταιρισμού έναντι των τρίτων, είτε απεριόριστα είτε ως ένα ορισμένο

χρηματικό ποσό το οποίο ορίζεται στο καταστατικό και ισούται ή είναι πολλαπλάσιο της αξίας της συνεταιριστικής μερίδας του. Η ευθύνη του συνεταίρου καλύπτει και τα χρέη που προϋπήρχαν της εγγραφής του ως μέλους, όχι όμως και όσα δημιουργούνται μετά την αποχώρησή του. (Κιντής 2004)

Ο Ν. 1667/1986 καθορίζει επίσης τα βασικά όργανα του Συνεταιρισμού, που όπως είδαμε και σε προηγούμενο κομμάτι της εργασίας είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Ο Νόμος αναδεικνύει και ενθαρρύνει το συναλλακτικό κίνητρο των συνεταίρων με τον πιστωτικό συνεταιρισμό ή τη Συνεταιριστική Τράπεζα στην οποία μετέχουν, καθώς ορίζει πως, και εφόσον δεν υπάρχει διαφορετικός ορισμός στο καταστατικό, τα μισά κέρδη προς διάθεση διανέμονται στους συνεταίρους ανάλογα με τις μερίδες συμμετοχής τους και τα υπόλοιπα μισά ανάλογα με την ποσοστιαία συμμετοχής τους στις συναλλαγές του πιστωτικού συνεταιρισμού.

Τέλος ρητά ορίζεται ότι ευθύνη για την εποπτεία των πιστωτικών συνεταιρισμών φέρει ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, μεριμνώντας για την ανάπτυξή τους και ασκώντας τη συνεταιριστική πολιτική. Για το λόγο αυτό, συνεστήθη στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας αντίστοιχο Τμήμα Συνεταιρισμών καθώς και Συμβούλιο Συνεταιρισμών, το οποίο έχει με γνωμοδοτικές και συμβουλευτικές αρμοδιότητες.

3.4.2 Ο Νόμος 2076/92

Ο τραπεζικός νόμος 2076/1992 θέτει τα θεμέλια για τη μετεξέλιξη ενός αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού σε Συνεταιριστική Τράπεζα, κατόπιν της λήψης σχετικής άδειας από τη Τράπεζα της Ελλάδος. Έτσι, με το Ν.2076/1992 επετράπη κατ' εξαίρεση η σύσταση και λειτουργία στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων, εκτός της μορφής ανώνυμης εταιρείας, και με τη μορφή του αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του Ν.1667/1986. (Κιντής 2004)

Ο Νόμος 2076/1992 με την επωνυμία «Ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις» στοχεύει στην ενσωμάτωση στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία των διατάξεων της υπ' αριθ. 89/646/ΕΟΚ οδηγίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L. 386/30.12.1989) με τίτλο "για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση

δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος και την τροποποίηση της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ", καθώς και στη ρύθμιση σχετικών ζητημάτων θεμάτων.

Ως εκ τούτου, ο Νόμος 2076/1992 δεν εξειδικεύει τις επιμέρους του ρυθμίσεις αναφερόμενος ρητά στα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα, καθώς αρκείται στην παραπομπή του στο Νόμο 1667/86. Έτσι ο Νόμος ορίζει πως ως πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να συσταθούν και να λειτουργήσουν μόνο με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας και κατ' εξαίρεση με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του Ν.1667/1986. Επίσης, ο Νόμος αναφέρει πως Οι αμιγείς πιστωτικοί συνεταιρισμοί, που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος ως πιστωτικά ιδρύματα, δύνανται να χρησιμοποιούν στην επωνυμία τους τον όρο «Συνεταιριστική Τράπεζα». Υπό αυτό το πλαίσιο, ο Νόμος αναφέρει πως για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος σε συνεταιρισμό απαιτείται η καταβολή αρχικού κεφαλαίου ίσου με τουλάχιστον δύο εκατομμύρια ECU. Επίσης, τονίζεται ότι ο Συνεταιρισμός που λαμβάνει άδεια λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα συναλλάσσεται με τα μέλη του, άλλα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και το Ελληνικό Δημόσιο.

Για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας, οι ενδιαφερόμενοι προβαίνουν στις κάτωθι ενέργειες:

- i. Υποβολή σχετικής αίτησης και κατάθεση του αρχικού κεφαλαίου σε μετρητά πριν από τη χορήγηση της άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η τελευταία έχει το δικαίωμα, εντός εύλογου χρόνου από την υποβολή της αίτησης, να αιτηθεί την κατάθεση ισόποσης με το μετοχικό κεφάλαιο του υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένου πιστωτικού ιδρύματος, η οποία θα καταπίπτει υπέρ της Τράπεζας της Ελλάδος, σε πίστωση για λογαριασμό για τη συγκέντρωση του μετοχικού κεφαλαίου του υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος αν και εφόσον αν δεν κατατεθεί το μετοχικό κεφάλαιο σε μετρητά στην Τράπεζα της Ελλάδος μέχρι και την ημερομηνία κοινοποίησης της εγκριτικής απόφασης. Η εγγυητική επιστολή θα είναι μια για το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου του υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος, ανεξάρτητα από τον αριθμό των ιδρυτών - μετόχων του και θα επιστρέφεται μετά την κατά τα πιο πάνω κατάθεση μετρητών ή την κοινοποίηση τυχόν απορριπτικής απόφασης της Τράπεζας της Ελλάδος.
- ii. Κοινοποίηση της ταυτότητας των μετόχων, φυσικών ή νομικών προσώπων που θα κατέχουν ειδική συμμετοχή στο πιστωτικό ίδρυμα στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής. Στην περίπτωση νομικών προσώπων που θα κατέχουν ειδική συμμετοχή σύμφωνα με τα ανωτέρω, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει το δικαίωμα να αιτηθεί τη γνωστοποίηση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που άμεσα ή έμμεσα ελέγχουν τα

νομικά αυτά πρόσωπα. Σε περίπτωση κατά την οποία οι μέτοχοι με ειδική συμμετοχή είναι λιγότεροι από δέκα, γνωστοποιείται η ταυτότητα των δέκα μεγαλύτερων μετόχων και το ποσοστό συμμετοχής εκάστου στο πιστωτικό ίδρυμα. Με σκοπό την αποδοτικότερη εποπτεία της ταυτότητας των φυσικών προσώπων που ελέγχουν νομικά πρόσωπα, τα οποία είτε κατέχουν ειδική συμμετοχή σε ένα πιστωτικό ίδρυμα είτε βρίσκονται μεταξύ των δέκα (10) μεγαλύτερων μετόχων του, η Τράπεζα της Ελλάδος δικαιούται να επιβάλλει την υποχρέωση στα νομικά αυτά πρόσωπα να έχουν ονομαστικές τις μετοχές με δικαίωμα ψήφου, να απαιτεί, όπως συγκεκριμένα ποσοστά του συνόλου των πιο πάνω ονομαστικών μετοχών με δικαίωμα ψήφου ανήκουν σε ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα, που τυγχάνουν της προηγούμενης έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος.

- iii. Γνωστοποίηση δυο τουλάχιστον προσώπων στην Τράπεζα της Ελλάδος, τα οποία θα είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό του προσανατολισμού της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος. Η ύπαρξη δύο τουλάχιστον προσώπων επιφορτισμένων με τις αρμοδιότητες αυτές αποτελεί προϋπόθεση για τη συνέχιση της λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος. Τουλάχιστον το ένα από αυτά τα πρόσωπα θα συμμετέχει, ως μέλος, στο διοικητικό συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος.
- iv. Υποβολή προγράμματος επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Τράπεζα της Ελλάδος για το είδος, την έκταση των εργασιών και το χρονοδιάγραμμα επίτευξης των στόχων του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και για το πλαίσιο της διοικητικής και λογιστικής οργάνωσης του και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.
- v. Υποβολή δήλωσης προέλευσης των χρηματικών πόρων των μετόχων, όπως ο νόμος ορίζει.

3.4.3 Η ΠΔ/ΤΕ 2258/93

Σύμφωνα με τη ΠΔ.ΤΕ 2258/2.11.1993 τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα επιτρέπεται να διενεργούν εργασίες οι οποίες, αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των εμπορικών τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα. (Τραγάκης 1996) Παράλληλα για τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα ισχύουν και ειδικότερες ρυθμίσεις περιοριστικές της διενέργειας χρηματοπιστωτικών εργασιών οι οποίες τα διαφοροποιούν από τις ανώνυμες τραπεζικές εταιρείες.

Σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 2258/1993, όπως ισχύει τροποποιημένη με την ΠΔ/ΤΕ 2413/9.7.1997, την ΠΔ/ΤΕ 2471/10.4.2001 και την Απόφαση 541/7.4.94 της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων, για την παροχή άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος από την

Τράπεζα της Ελλάδος σε αμιγή πιστωτικό συνεταιρισμό και την υπαγωγή του στις διατάξεις του Ν.2076/1992, πρέπει να πληρούνται οι γενικές προϋποθέσεις του τραπεζικού νόμου.

Συγκεκριμένα, η ΠΔ/ΤΕ 2258/1993 προβλέπει ως ελάχιστο καταβεβλημένο κεφάλαιο:

(1) 600.000.000 δρχ. όταν πρόκειται για συνεταιρισμούς που έχουν εγγεγραμμένα μέλη κατοίκους αποκλειστικά του νομού της έδρας τους. Ειδικά για τους συνεταιρισμούς με μέλη τους κατοίκους της περιφέρειας Αττικής και του νομού Θεσσαλονίκης, ισχύει ως ελάχιστο όριο το ποσόν των 4.000.000.000 δρχ.,

(2) 2.000.000.000 δρχ. για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη αποκλειστικά κατοίκους του νομού της έδρας τους και των γειτονικών νομών ή, εναλλακτικά, της διοικητικής περιφέρειας της έδρας τους, και

(3) 4.000.000.000 δρχ. προκειμένου για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη κατοίκους όλων των περιοχών της χώρας.

Ως προς την καταβολή του αρχικού κεφαλαίου και τους λοιπούς όρους και προϋποθέσεις για την παροχή άδειας πιστωτικού ιδρύματος σε πιστωτικούς συνεταιρισμούς, προβλέπεται ρητά ότι εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν.2076/1992. Πρέπει να επισημανθεί ότι λόγω της δραστηριοποίησης των συνεταιριστικών τραπεζών βάσει των συνεταιριστικών μερίδων, δεν είναι δυνατή η είσοδός τους στο Χρηματιστήριο Αξιών.

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί που δεν έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος ως πιστωτικά ιδρύματα, σύμφωνα με τους όρους της ΠΔ/ΤΕ 2258/1993, απαγορεύεται να δέχονται καταθέσεις. Τα ποσά για την εγγραφή και την απόκτηση μερίδων συνεταιριστικής τράπεζας πρέπει να κατατίθενται σε δεσμευμένους έντοκους λογαριασμούς καταθέσεων σε λειτουργούντα πιστωτικά ιδρύματα. Η ανάληψή τους μπορεί να γίνει μόνο μετά τη χορήγηση άδειας λειτουργίας και τη νομότυπη σύσταση των συνεταιριστικών τραπεζών.

Επιπροσθέτως, για την παροχή άδειας λειτουργίας συνεταιριστικής τράπεζας από την Τράπεζα της Ελλάδος σε πιστωτικούς συνεταιρισμούς, τα μέλη τους πρέπει να έχουν κατά την έγκριση της αίτησης εγγραφής τους, κατοικία ή έδρα (προκειμένου για νομικά πρόσωπα) στο γεωγραφικό διαμέρισμα που προσδιορίζεται με βάση τα ίδια κεφάλαια του κάθε

συνεταιρισμού. Επίσης η πλειοψηφία των μελών του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου καθώς και το ένα τουλάχιστον από τα δύο πρόσωπα που είναι εξίσου υπεύθυνα για τη λειτουργία και τον προσανατολισμό της δραστηριότητας του πιστωτικού συνεταιρισμού, πρέπει να έχουν την κατοικία τους στο γεωγραφικό διαμέρισμα που προσδιορίζεται με βάση το αρχικό κεφάλαιο κάθε συνεταιρισμού.

Τα πιστωτικά ιδρύματα με τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών συναλλάσσονται αποκλειστικά με τα μέλη τους, με άλλα πιστωτικά ιδρύματα και με το Ελληνικό Δημόσιο. Οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να δέχονται καταθέσεις, να χορηγούν πιστώσεις και επιπλέον να ασκούν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 24 του Ν.2076/1992. Στην πράξη δεν είναι δυνατό να συμπεριληφθεί στις εργασίες τους όλο το φάσμα των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων εμπορικού και επενδυτικού χαρακτήρα. Η τράπεζα της Ελλάδος, ως εποπτεύουσα τις συνεταιριστικές τράπεζες αρχή, έθεσε περαιτέρω και τους εξής περιορισμούς:

- Το ύψος των πάσης φύσεως πιστωτικών διευκολύνσεων και συμμετοχών προς τον ίδιο συνεταίρο, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το 5% των ιδίων κεφαλαίων του συνεταιρισμού. Το όριο αυτό ισχύει και για το ύψος της χρηματοδότησης των φυσικών προσώπων-μελών τους, σχετικά με την καταναλωτική πίστη και τα προσωπικά δάνεια.
- Αναφορικά με τις εργασίες των συνεταιριστικών τραπεζών στη διατραπεζική αγορά, επιτρέπεται να τηρούν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τρεχούμενους λογαριασμούς στην Τράπεζα της Ελλάδος και να συμμετέχουν στη διατραπεζική αγορά. Το συνολικό ύψος των αντλήσεων από τη διατραπεζική αγορά δε μπορεί να υπερβαίνει το 10% και 5% αντίστοιχα των ιδίων κεφαλαίων κάθε συνεταιρισμού. Αντίθετα οι τοποθετήσεις στη διατραπεζική αγορά δεν υπόκεινται σε περιορισμό. Το ύψος της ανοικτής συναλλαγματικής θέσης κατά συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα καθορίζεται από τη Διεύθυνση Συναλλάγματος της Τράπεζας της Ελλάδος εντός ανωτάτου ορίου που αντιστοιχεί σε ποσοστό 5% των ιδίων κεφαλαίων τους.
- Απαγορεύεται στις συνεταιριστικές τράπεζες να διενεργούν εργασίες αναδόχου έκδοσης τίτλων σε δημόσια ή ιδιωτική εγγραφή.
- Ρητά επιτρέπεται στις συνεταιριστικές τράπεζες να προεξοφλούν συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγή στην Τράπεζα της Ελλάδος έναντι του Δημοσίου μέχρι σαφώς καθορισμένων ανώτατων ορίων.

3.5 Συνεταιριστικές μερίδες

Όπως και στην περίπτωση των Συνεταιριστικών Τραπεζών, το κεφάλαιο όλων των πολυμετοχικών οικονομικών ενώσεων διαιρείται σε μετοχές ή μερίδια. Έτσι, βάσει της νομικής τους υπόστασης το κεφάλαιο των Συνεταιριστικών Τραπεζών διαιρείται σε ισόποσης αξίας μερίδια που ονομάζονται συνεταιριστικές μερίδες. Η συνεταιριστική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλους τους συνεταίρους. Κάθε συνεταίρος γίνεται μέλος με την απόκτηση μίας τουλάχιστον συνεταιριστικής μερίδας, εκτός κι αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά, ενώ παράλληλα μπορεί να επιτρέπει την απόκτηση από τον κάθε συνέταιρο έως πέντε προαιρετικών μερίδων εκτός από την υποχρεωτική μερίδα. Σημειώνεται ότι η αξία κάθε προαιρετικής μερίδας είναι ίση με την αξία της υποχρεωτικής μερίδας. Η καταβολή της μερίδας έχει μέγιστο χρονικό περιθώριο ενός μηνός από την στιγμή εγγραφής του μέλους.

Η συνεταιριστική μερίδα μπορεί να μεταβιβαστεί μόνο σε συνεταίρους, καθώς η μεταβίβαση σε τρίτο, εκτός συνεταιρισμού, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, πραγματοποιείται ύστερα από συναίνεση του Διοικητικού Συμβουλίου της τράπεζας. Η μεταβίβαση γίνεται με γραπτή συμφωνία και ολοκληρώνεται εφ' όσον το τρίτο μέρος πληροί τους απαραίτητους όρους εισδοχής του στο συνεταιρισμό, υλοποιείται δε με την καταχώρησή της στο οικείο μητρώο συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου.

Ανάλογα με τον αριθμό των συνεταιριστικών μερίδων που κατέχει, κάθε συνέταιρος έχει δικαίωμα στα καθαρά κέρδη της χρήσεων και στο προϊόν της εκκαθάρισης, όπου και όταν αυτό εφαρμόζεται.

Οι συνεταιριστικές μερίδες δεν επιδέχονται κατάσχεσης για χρέη συνεταίρων προς τρίτους και δεν επιτρέπεται η κατάσχεση εις χείρας του συνεταιρισμού ως τρίτου χρημάτων που έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους του και απαιτήσεων για παροχές σε είδος του συνεταιρισμού προς τα μέλη του.

Η αποκτώμενη συνεταιριστική μερίδα δεν μπορεί να κληρονομηθεί, εκτός εάν υπάρχει διαφορετικός ορισμός στο καταστατικό. Σε περίπτωση θανάτου ενός συνέταιρου, η μερίδα του διαγράφεται στο τέλος της χρήσεων και για το μεσοδιάστημα οι κληρονόμοι του αναλαμβάνουν τα αντίστοιχα δικαιώματα και υποχρεώσεις του.

Παράλληλα, ο συνεταίρος ανεξάρτητα με τον αριθμό μερίδων που διαθέτει, κατέχει δικαίωμα μονής ψήφου κατά τη συμμετοχή του στη Γενική Συνέλευση, από την οποία έχει το δικαίωμα να πληροφορηθεί τις τρέχουσες υποθέσεις του συνεταιρισμού, να λάβει αντίγραφα των πρακτικών, αλλά και των οικονομικών καταστάσεων της κλειόμενης και προηγούμενων χρήσεων.

Κάθε νέος συνεταίρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει, εκτός από το ποσό της αξίας της μερίδας του, ανάλογη εισφορά προς την καθαρή περιουσία του συνεταιρισμού, όπως αυτή ορίζεται από το καταστατικό και προκύπτει από τον τελευταίο ισολογισμό του. Η εν λόγω εισφορά άγεται σε ειδικό αποθεματικό. Στα πλαίσια των υποχρεώσεών του από την απόκτηση της συνεταιριστικής μερίδας, ο συνεταίρος οφείλει να συμμετέχει και να συνεργάζεται για την αποτελεσματική λειτουργία του συνεταιρισμού και να μην αναλαμβάνει ενέργειες που ενδέχεται να βλάψουν τα συμφέροντα του.

3.6 Όργανα Διοίκησης Συνεταιριστικών Τραπεζών

Η οργανωτική διάρθρωση των πιστωτικών συνεταιρισμών προσομοιάζει εκείνη των εμπορικών τραπεζών αλλά και των ανώνυμων βιομηχανικών ή εμπορικών εταιριών. Ως εκ τούτου, τα όργανα διοίκησης των Συνεταιριστικών Τραπεζών είναι τα εξής:

1. Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση αποτελείται από το σύνολο των μελών του Συνεταιρισμού και συνέρχεται σε σώμα είτε σε τακτικές είτε σε έκτακτες συνελεύσεις. Η τακτική Γενική Συνέλευση πραγματοποιείται μια φορά το έτος, εντός του χρονικού διαστήματος που ορίζει ο νόμος μετά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου. Εφόσον ορίζεται από το καταστατικό, υπάρχει δυνατότητα σύγκλησης δύο τακτικών Γενικών Συνελεύσεων εντός του ίδιου έτους.. Η έκτακτη Γενική Συνέλευση πραγματοποιείται κατόπιν αίτησης του Διοικητικού ή/ και του Εποπτικού Συμβουλίου με συγκεκριμένη ατζέντα συζήτησης, ή κατόπιν αίτησης του 1/10 των μελών, εφόσον αυτά είναι περισσότερα από τρία.

Η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης γνωστοποιείται στους συνεταίρους μέσω προσκλήσεων ή μέσω άλλου τρόπου που ορίζεται από το καταστατικό. Η πρόσκληση οφείλει να κοινοποιηθεί στους συνεταίρους τουλάχιστον επτά ημέρες πριν την ημέρα πραγματοποίησης

της Συνέλευσης και περιέχει πληροφορίες αναφορικά με τον τόπο, την ημερομηνία και τα θέματα προς συζήτηση της Συνέλευσης. Η απαρτία της Γενικής Συνέλευσης, που σηματοδοτεί το έγκυρο της συνεδρίασής της, πραγματοποιείται εφόσον παρευρίσκονται κατά την έναρξη της συνεδρίασης τα μισά τουλάχιστον μέλη του πιστωτικού συνεταιρισμού και οι αποφάσεις της λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία.

Σε σημαντικά ζητήματα όπως η μεταβολή του σκοπού και της έδρας, το ύψος της μερίδας ή της ευθύνης των συνεταίρων, η διάλυση ή συγχώνευση, απαιτείται η παρουσία των δύο τρίτων των μελών της Γενικής Συνέλευσης για να θεωρηθεί ότι βρίσκεται σε απαρτία.

Τα βασικά θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Γενικής Συνέλευσης είναι τα κάτωθι:

- i. Τροποποίηση καταστατικού.
- ii. Συγχώνευση, παράταση διάρκειας, διάλυση ή/και αναβίωση του συνεταιρισμού.
- iii. Έγκριση ειδικών κανονισμών εργασίας και προσωπικού.
- iv. Η συμμετοχή και αποχώρηση από άλλον εταιρικό φορέα.
- v. Έγκριση των οικονομικών καταστάσεων της εκάστοτε χρήσης.
- vi. Εκλογή και απαλλαγή κάθε ευθύνης των μελών του Διοικητικού και Εποπτικού συμβουλίου.
- vii. Επιβολή εισφοράς στα μέλη για την αντιμετώπιση έκτακτων ζημιών ή λοιπών έκτακτων καταστάσεων.

2. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό συμβούλιο έχει την ευθύνη διοίκησης και εκπροσώπησης του πιστωτικού συνεταιρισμού. Η δράση και η λειτουργία του διέπεται από τις διατάξεις του καταστατικού του συνεταιρισμού. Βάσει αυτού, ορίζεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από εννέα μέλη, καθένα εκ των οποίων κατέχει τουλάχιστον μια συνεταιριστική μερίδα. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση και η θητεία τους είναι τριετής.

Μετά την εκλογή τους, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου συνεδριάζουν εντός τριών ημερών με σκοπό την εκλογή προέδρου, αντιπροέδρου, γραμματέα και ταμία, δηλώνοντας την εκλογή τους εντός μηνός στο αρμόδιο ειρηνοδικείο για την καταχώρηση στο μητρώο των συνεταιρισμών.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν επιτρέπεται να είναι υπάλληλοι του συνεταιρισμού, να συνδέονται με άλλο μέλος του Διοικητικού ή του Εποπτικού συμβουλίου με έως δευτέρου βαθμού συγγένεια, να ασκούν ατομική ή εταιρική επιχείρηση παρόμοια με το συνεταιριστικό αντικείμενο. Το αξίωμα μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο, όμως κατόπιν απόφασης της Γενικής Συνέλευσης, δύναται να δίδεται αποζημίωση, κατ' εξαίρεση, στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ανάλογη με το χρόνο απασχόλησης τους, χωρίς η εν λόγω αποζημίωση να θεωρείται έμμισθη εργασία που επιφέρει δικαιώματα ή αξιώσεις από τις κείμενες διατάξεις του εργατικού και ασφαλιστικού δικαίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει σε τακτική βάση τουλάχιστον μια φορά το μήνα, ενώ σε έκτακτη βάση συγκροτείται κατόπιν σχετικής αίτησης του προέδρου του ή εφόσον ζητηθεί από το ένα τρίτο των μελών του. Οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών, καθώς δεν επιτρέπεται η εκπροσώπηση μέλους, και σε περίπτωση ισοψηφίας η ψήφος του προέδρου υπερτερεί.

3. Εποπτικό Συμβούλιο

Το Εποπτικό Συμβούλιο είναι το αρμόδιο όργανο για την άσκηση του καθολικού ελέγχου στις Συνεταιριστικές Τράπεζες. Αποτελείται από πέντε μέλη, τα οποία εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση ταυτόχρονα με την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, η θητεία των οποίων είναι επίσης τριετής. Το Εποπτικό Συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα το αργότερο πέντε ημέρες μετά την εκλογή των μελών του, με σκοπό την εκλογή προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα.

Τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου φέρουν τη βασική ευθύνη έναντι του Συνεταιρισμού για κάθε πταίσμα ή παράπτωμα προκύψει και χαρακτηρίζονται από συλλογική δράση κατά κύριο λόγο. Ως μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου δεν επιτρέπεται να εκλέγονται απασχολούμενοι σε φορέα που ασκεί ίδιες ή παρεμφερείς εργασίες με αυτές του συνεταιρισμού, απασχολούμενοι στον ίδιο τον συνεταιρισμό και συνδεδεμένα άτομα με έως δευτέρου βαθμού συγγένεια με μέλη του Εποπτικού και του Διοικητικού Συμβουλίου μέχρι τη συγγένεια δευτέρου βαθμού.

Το Εποπτικό Συμβούλιο συνεδριάζει σε τακτική βάση κάθε δύο μήνες, ενώ σε έκτακτη βάση κατόπιν πρωτοβουλία του προέδρου του, κατόπιν πρωτοβουλίας δύο μελών του ή κατόπιν

σχετικού έγγραφου αιτήματος του ενός εικοστού των μελών του συνεταιρισμού, στο οποίο αποτυπώνονται τα σχετικά προτεινόμενα θέματα προς συζήτηση.

Οι βασικές αρμοδιότητες του Εποπτικού Συμβουλίου είναι οι κάτωθι:

- i. Έλεγχος των πράξεων του Διοικητικού Συμβουλίου, με παράλληλη υπόδειξη των βέλτιστων πρακτικών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση προβλημάτων που βλάπτουν τα συμφέροντα του συνεταιρισμού.
- ii. Υποχρέωση να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου ή στοιχείου που αφορά τον συνεταιρισμό.
- iii. Σύγκληση Γενικής Συνέλευσης σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων του καταστατικού ή παρατυπιών που βλάπτουν τον συνεταιρισμό.
- iv. Εξέταση και έλεγχος νομοτυπίας και συμμόρφωσης με κανονιστικές και θεσμικές διατάξεις.
- v. Άσκηση χρηματοοικονομικού, διαχειριστικού και λογιστικού ελέγχου στα βιβλία και στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Συνεταιριστικής Τράπεζας, διατηρώντας το δικαίωμα διορισμού ειδικών συμβούλων και εμπειρογνομόνων για το σκοπό αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

4.1 Βασικές πληροφορίες

4.1.1 Ιστορικό

Κατόπιν πρωτοβουλίας του Επιμελητηρίου Ηρακλείου καθώς και λοιπών κοινωνικών φορέων της πόλης, 512 κάτοικοι του Ηρακλείου Κρήτης υπέγραψαν στις 19 Ιουλίου 1993 το καταστατικό για την ίδρυση πιστωτικού συνεταιρισμού με την επωνυμία «Πιστωτικός Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός Ηρακλείου Συν. Π. Ε.».

Καθώς η πλειοψηφία της Κρητικής κοινωνίας ανταποκρίθηκε θετικά στην εν λόγω πρωτοβουλία, σύντομα συγκεντρώθηκε το απαιτούμενο από την Τράπεζα της Ελλάδος κεφάλαιο για τη λειτουργία Συνεταιριστικής Τράπεζας και ακολούθησε η υποβολή της σχετικής αίτησης. Μετά τη χορήγηση από την Τράπεζα της Ελλάδος άδειας λειτουργίας του συνεταιρισμού ως Τράπεζας, συνήλθε η Γενική Συνέλευση στις 28 Φεβρουαρίου 1994 και ο «Πιστωτικός Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός Ηρακλείου» μετονομάστηκε σε «Συνεταιριστική

Τράπεζα Ηρακλείου Συν. Π. Ε.», αριθμώντας αρχικά 8.373 μέλη και έχοντας ίδια κεφάλαια 13,5 εκ. ευρώ. Την 1η Ιουνίου του ίδιου έτους, πραγματοποιήθηκε η έναρξη λειτουργίας της Τράπεζας στο Ηράκλειο, καθώς είχε λάβει άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος σύμφωνα με την 2306/19.5.1994 Πράξη του Διοικητή της ΤτΕ, και στις 15 Οκτωβρίου 1994 έγινε η οριστική εγκατάσταση της Διοίκησης και του πρώτου τραπεζικού καταστήματος.

Κατόπιν της 11 Δεκεμβρίου 1994 απόφασης της Γενικής Συνέλευσης το καταστατικό του Πιστωτικού Συνεταιρισμού τροποποιήθηκε εκ νέου και κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο. Από τη δημοσίευση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου Συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου Ηρακλείου ο Συνεταιρισμός λειτούργησε με την επωνυμία ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Συν.Π.Ε., σύμφωνα με τις διατάξεις των Ν. 1667/1986 και 2076/1992, δηλαδή βάσει του θεσμικού πλαισίου που διέπει τους Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς και Πιστωτικά Ιδρύματα.

4.1.2 Αντικείμενο Εργασιών

Η Τράπεζα δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια, με τις δραστηριότητες της να αφορούν κυρίως:

- τη χορήγηση δανείων,
- την παροχή εγγυήσεων και ασφαλειών,
- την παροχή τεχνοοικονομικής διευκόλυνσης και στήριξης για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των πελατών της,
- την παροχή συμβάσεων επ' ωφελεία των μελών της, με χρηματοοικονομικούς οργανισμούς ή επιχειρήσεις, με τους όρους που θα ορίζονται από το Δ.Σ. και
- την ανάληψη καταθέσεων.

4.1.3. Δίκτυο καταστημάτων

Ήδη από τις αρχές του 1994, το Επιμελητήριο Λασιθίου πρότεινε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας την επέκταση της και στο νομό Λασιθίου. Εν συνεχεία και μετά από επαφές με το Επιμελητήριο Ρεθύμνου και ομάδα πρωτοβουλίας Χανιωτών, αποφασίστηκε η επέκταση της Συνεταιριστικής Τράπεζας σε όλη την Κρήτη. Η επέκταση στο λεκανοπέδιο Αττικής, το οποίο συγκεντρώνει το 70% της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας, υπήρξε στρατηγική κίνηση που προσέδωσε σημαντική δυνατότητα ανάπτυξης στην Τράπεζα.

Σήμερα η Τράπεζα διαθέτει 52 οργανωτικές μονάδες (καταστήματα και θυρίδες), εκ των οποίων 45 στην Κρήτη (29 στο Ηράκλειο, 8 στο Λασίθι, 5 στα Χανιά και 3 στο Ρέθυμνο), 4 στην Αττική, 2 στη Θεσσαλονίκη και 1 στη Μήλο.

Επιπλέον η τράπεζα διαθέτει ΑΤΜ σε όλα τα καταστήματα της, ενώ υπάρχουν επιπλέον ΑΤΜ σε 12 σημεία στην Κρήτη.

4.2 Συνεταίροι - Μέτοχοι

Η Παγκρήτια Τράπεζα είναι η μεγαλύτερη πρωτοβάθμια Συνεταιριστική Οργάνωση της χώρας, απασχολώντας 386 άτομα προσωπικό, με περισσότερους από 84.000 ενεργούς συνεταίρους.

4.2.1. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις Συνεταίρων-Μετόχων

Τα μέλη του συνεταιρισμού έχουν τα κάτωθι βασικά δικαιώματα:

1. Συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις καθώς και στα όργανα διοίκησης του Συνεταιρισμού εφόσον πληρούν τις προβλεπόμενες για κάθε περίπτωση προϋποθέσεις.
2. Ενημέρωση για την πορεία των υποθέσεων του Συνεταιρισμού και λήψη αντιγράφων πρακτικών των Γενικών Συνελεύσεων και αντιγράφων του ισολογισμού και των λογαριασμών κερδών – ζημιών σε οποιοδήποτε χρόνο, κατόπιν δικών τους εξόδων.
3. Συμμετοχή στα καθαρά κέρδη και σε κάθε άλλη παροχή ανάλογα με τις συνεταιριστικές τους μερίδες και σύμφωνα με τους εκάστοτε ισχύοντες όρους.

Από την άλλη πλευρά, οι κύριες υποχρεώσεις των συνεταίρων είναι οι εξής:

1. Συμμετοχή και συνεργασία στη λειτουργία του Συνεταιρισμού.
2. Μη υιοθέτηση ενεργειών και πράξεων βλαπτικών για τα συμφέροντα και το κύρος του Συνεταιρισμού και των μελών του.
3. Καταβολή των οφειλομένων ποσών για δικαίωμα εγγραφής, αξία συνεταιριστικών μερίδων, υπεραξία, εισφορές, κλπ. εντός των προβλεπόμενων ημερομηνιών.
4. Εμπρόθεσμη επιστροφή δανείων που λαμβάνουν από τον Συνεταιρισμό.
5. Ακριβής εφαρμογή του καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου.

6. Προστασία των συμφερόντων του Συνεταιρισμού με κάθε νόμιμο τρόπο.
7. Καταβολή στον Συνεταιρισμό των πραγματικών εξόδων που πραγματοποιούνται για τις προσφερόμενες στους ίδιους υπηρεσίες, όσο και τυχόν προμηθειών που έχουν καθοριστεί από τα αρμόδια Όργανά του.

4.2.2. Διαγραφή μελών - Όροι εξόδου

Κάθε συνεταίρος που έχει συμπληρώσει τουλάχιστον τρία χρόνια ως μέλος του Συνεταιρισμού, δύναται να αιτηθεί την οικειοθελή αποχώρησή του μέσω αίτησης-δήλωσης διαγραφής του κατά τη λήξη συγκεκριμένης διαχειριστικής χρήσης . Η αίτηση θα πρέπει να κατατεθεί τουλάχιστον τρεις πριν από το τέλος της χρήσης εξόδου του. Με οικειοθελή αποχώρηση εξομοιώνεται και η μεταβίβαση της υποχρεωτικής μερίδας.

Από την άλλη πλευρά, έξοδος συνεταίρου μπορεί να προκύψει αυτόματα λόγω αποκλεισμού με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, σε περίπτωση που διαπιστωθεί πως ο συνεταίρος ασκεί επιχείρηση όμοια με αυτή του σκοπού του Συνεταιρισμού. Ο αποκλεισμός, επίσης αποφασίζεται όταν ο συνεταίρος καθυστερεί την εξόφληση χορηγηθέντων δανείων στον Συνεταιρισμό πέραν του εξαμήνου από τη λήξη τους ή καθυστερεί την εκπλήρωση οποιασδήποτε άλλης οικονομικής υποχρέωσης προς τον Συνεταιρισμό για την οποία έχει κινηθεί η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του. Τέλος, αποκλεισμός επιβάλλεται σε συνεταίρο που έχει καταδικαστεί τελεσίδικα για απιστία ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή οποιασδήποτε των οριζόμενων από τα αρμόδια όργανα του Συνεταιρισμού Δ.Σ., Γ.Σ επιτροπής, ή ως εκκαθαριστής ή ως υπάλληλος του Συνεταιρισμού, ή/και σε συνεταίρο που έβλαψε τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού από οποιαδήποτε παράβαση των υποχρεώσεών του. Σε κάθε περίπτωση, ο αποκλεισμός γνωστοποιείται στον ενδιαφερόμενο με την κοινοποίηση αποσπάσματος της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης που περιέχει και τους λόγους αποκλεισμού. Κατά της απόφασης μπορούν να ασκηθούν από το συνεταίρο τα προβλεπόμενα από το νόμο ένδικα μέσα.

Τέλος, διαγραφή μέλους από το Συνεταιρισμό προκύπτει λόγω θανάτου, καθώς ο αποθανών συνεταίρος διαγράφεται αυτοδικαίως από τον Συνεταιρισμό στο τέλος της χρήσης κατά την οποία επήλθε ο θάνατος. Έως τότε η συνεταιριστική ιδιότητα συνεχίζεται στο πρόσωπο των νομίμων κληρονόμων του.

4.3 Διοικητική Διάρθρωση

4.3.1. Διοικητικό Συμβούλιο

Η Παγκρήτια Τράπεζα διοικείται από εντεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο εξελέγη στις 9/7/2014, με τετραετή θητεία, ενώ στις 17/5/2017 πραγματοποιήθηκε αναθεώρηση της σύνθεσής του. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έχει ως εξής:

Θέση	Ονοματεπώνυμο
Πρόεδρος	Νικόλαος Μυρτάκης
Αντιπρόεδρος	Γεώργιος Κουρλετάκης
Γραμματέας	Μιχαήλ Τσιχλάκης
Ταμίας	Εμμανουήλ Μανωλιδάκης
Μέλος	Αντώνιος Βασιλάκης
Μέλος	Εμμανουήλ Αλιφεράκης
Μέλος	Ζαχαρίας Κουμιανάκης
Μέλος	Γρηγόριος Χατζηκωνσταντίνου
Μέλος	Θωμάς Χαριτάκης
Μέλος	Εμμανουήλ Κουγιουμτζής
Μέλος	Νικόλαος Καλογεράκης

Είναι σκόπιμο να ειπωθεί πως τρία από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας απαρτίζουν την Επιτροπή Ελέγχου. Τα μέλη αυτά είναι ο Γρηγόριος Χατζηκωνσταντίνου, ως Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου και οι Ζαχαρίας Κουμιανάκης και Νικόλαος Καλογεράκης ως μέλη της Επιτροπής Ελέγχου.

4.3.2. Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Παγκρήτιας Τράπεζας είναι το αρμόδιο όργανο για κάθε πράξη που αφορά στη διοίκηση και εκπροσώπηση του Συνεταιρισμού, καθώς και στη διαχείριση της περιουσίας του. Επίσης λαμβάνει αποφάσεις για το σύνολο των θεμάτων που αφορούν στο Συνεταιρισμό εν γένει εντός του πλαισίου του σκοπού του, εξαιρουμένων εκείνων που σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό, άπτονται των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Γενικής Συνέλευσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο δύναται κατόπιν απόφασής του, να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του στον Πρόεδρό του, στον Αντιπρόεδρό του, σε άλλο μέλος του, στο Γενικό Διευθυντή του Συνεταιρισμού, σε Διευθυντές, Προϊστάμενους ή υπαλλήλους του Συνεταιρισμού. Με την ίδια απόφαση προσδιορίζει και τις αρμοδιότητες που μεταβιβάζει ως και το δικαίωμα περαιτέρω μεταβίβασής τους, σε υπαλλήλους του Συνεταιρισμού ή σε δικηγόρους.

Κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Συνεταιρισμός εκπροσωπείται σε κάθε δικαστική ή διοικητική Αρχή, είτε από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, είτε από τον Αντιπρόεδρό του, είτε από το Γενικό Διευθυντή, είτε από το Νομικό Σύμβουλο, είτε από συνεργαζόμενους δικηγόρους. Επιπλέον, για υποβολή μηνύσεως ή εγκλήσεως, παραίτηση από αυτές, δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής ενώπιον ποινικού δικαστηρίου κατά την προδικασία ή στο ακροατήριο και παραίτηση από αυτήν, άσκηση ενδίκων μέσων κατά βουλευμάτων και ποινικών αποφάσεων και παραίτηση από αυτά, καθώς και σε κάθε περίπτωση που απαιτείται η ενώπιον δικαστηρίου, εισαγγελικής και άλλης δικαστικής αρχής, προσωπική εμφάνιση, το Συνεταιρισμό, εκπροσωπούν νόμιμα, μετά από απόφαση του Δ.Σ., πλην των παραπάνω, και οι Διευθυντές, Προϊστάμενοι ή υπάλληλοι καταστημάτων για τα θέματα του καταστήματός τους.

Ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, στις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται και η αντιμετώπιση των ακόλουθων θεμάτων, στα πλαίσια πάντοτε του νόμου, του καταστατικού, των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και των Κανονισμών:

- α) Προσλήψεις-απολύσεις-αποδοχές κλπ προσωπικού
- β) Εγγραφή-διαγραφή μελών
- γ) Σύγκληση Γενικής Συνέλευσης
- δ) Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων αποδοχής καταθέσεων και χορήγησης δανείων.
- ε) Καθορισμός υπεραξίας συνεταιριστικής μερίδας εισερχομένων και εξερχομένων μελών.
- στ) Σύνταξη του ετήσιου προϋπολογισμού και κατάρτιση του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης κάθε διαχειριστικής περιόδου και εισήγηση επ'αυτών προς τη Γενική Συνέλευση.
- ζ) Αγορά μηχανημάτων, επίπλων και λοιπών κινητών και ακινήτων περιουσιακών στοιχείων και παντός αναλωσίμου ή όχι αγαθού για τις ανάγκες του Συνεταιρισμού
- η) Ίδρυση Υποκαταστημάτων και Πρακτορείων μετά από μελέτη βιωσιμότητας.

θ) Γνωστοποίηση προς τις αρμόδιες Αρχές των μεταβολών που επέρχονται στα διοικητικά Όργανα του Συνεταιρισμού καθώς και παροχή κάθε στοιχείου και πληροφορίας που νόμιμα προβλέπεται.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που παραβιάζουν τα καθήκοντά τους, όπως αυτά καθορίζονται από το νόμο, το καταστατικό και τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, ευθύνονται έναντι του Συνεταιρισμού καθώς και έναντι των συνεταίρων και των δανειστών για ζημιές που προήλθαν από ενέργειες ή παραλείψεις τους. Για κάθε ζημιά που υπαίτια προκάλεσαν στον Συνεταιρισμό τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ευθύνονται σύμμετρα.

4.4 Ο ρόλος της Τράπεζας στην οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας της Κρήτης

Το όραμα των ιδρυτών της Παγκρήτιας Τράπεζας ήταν η δημιουργία ενός εναλλακτικού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος το οποίο θα μπορούσε να συμπληρώσει το τραπεζικό σύστημα της Κρήτης. Βασική φιλοσοφία της Τράπεζας ήταν η φιλική και έντιμη κάλυψη των αναγκών των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, των εργαζομένων, των αγροτών και των συνταξιούχων, η αξιοποίηση των καταθέσεων των Κρητικών προς το οικονομικό και κοινωνικό όφελος του τόπου τους και η κάρπωση των κερδών της Τράπεζας από τους ίδιους τους Κρητικούς.

Η άνω των 20 ετών λειτουργία και δραστηριοποίηση της Τράπεζας έχει αναδείξει την ανωτέρω φιλοσοφία και την έχει μετουσιώσει σε πράξη. Η Παγκρήτια Τράπεζα έχει καθιερωθεί στη συνείδηση των Κρητών, και όχι μόνο, ως μια επιχείρηση της κοινωνικής οικονομίας και ως η Τράπεζα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς στηρίζει τους επαγγελματίες στην ανάπτυξη και εξυγίανση των επιχειρήσεών τους και τους νέους επιχειρηματίες στην έναρξη των δραστηριοτήτων τους. Επίσης, η Τράπεζα συμπαραστέκεται ενεργά στους εργαζόμενους, στους αγρότες, στους συνταξιούχους και στα νοικοκυριά, προσφέροντας συμβουλευτικές υπηρεσίες και συμφέροντες όρους δανεισμού.

Η Τράπεζα κατέχει σημαντική θέση στην τοπική αγορά, καθώς το μερίδιο των καταθέσεων της ανέρχεται σε άνω του 13% επί του συνόλου των καταθέσεων στην Κρητική περιφέρεια, ενώ στο Νομό Ηρακλείου το εν λόγω ποσοστό διαμορφώνεται σε άνω του 20%. Η σημαντικότητα

του ρόλου της Παγκρήτιας Τράπεζας στην τοπική αγορά για τη χρηματοδότηση των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων, αναδεικνύεται και από το γεγονός ότι το 85% του συνόλου των δανείων της αποτελούν δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

4.5 Απολογιστικά στοιχεία 2011-2016

4.5.1. Ανάλυση αποτελεσμάτων χρήσης

Ο Πίνακας 9 παρουσιάζει τα στοιχεία της Κατάστασης Αποτελεσμάτων της Παγκρήτιας Τράπεζας για τα έτη 2011-2016.

Από την ανάλυση του Πίνακα 9, παρατηρούμε ότι τα συνολικά έσοδα της Εταιρίας βαίνουν μειούμενα κατά τα έτη, με εξαίρεση το 2014, κυρίως λόγω της αντίστοιχης πτώσης των εσόδων από τόκους, που αποτελούν και την κύρια πηγή εσόδου για την Τράπεζα, καθώς τα έσοδα από προμήθειες δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες διακυμάνσεις κατά τα έτη. Η μείωση των εν λόγω εσόδων παρατηρείται εντονότερα τα έτη 2015 – κυρίως - και 2016. Αναφορικά με τα 2015, τα καθαρά έσοδα από τόκους διαμορφώθηκαν σε € 43,3 εκατ., από € 60,12 εκατ. το 2014, κυρίως λόγω μείωσης του επιτοκιακού περιθωρίου (net margin) που ανήλθε σε 2,18% από 2,97% το 2014 . Η περαιτέρω μείωση το 2016 στα έσοδα από τόκους προέρχεται από τη μείωση του επιτοκιακού περιθωρίου που ανήλθε σε 2,11% από 2,18% το 2015. Παράλληλα, τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ανήλθαν σε € 6,43 εκατ. το 2015, παρουσιάζοντας μείωση κατά 7,17% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, αντανakλώντας τη σαφή επίπτωση της εφαρμογής της τραπεζικής αργίας, αλλά και τους συνεχιζόμενους περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων. Για το 2016, τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ανήλθαν σε € 6,2 εκατ., καταγράφοντας μείωση κατά 2 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, κυρίως λόγω μείωσης των προμηθειών από εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές.

\

Πίνακας 9: Αποτελέσματα Χρήσης Παγκρήτιας Τράπεζας 2011-2016

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ (ποσά σε € εκατ.)	31 Δεκεμβρίου 2011	31 Δεκεμβρίου 2012	31 Δεκεμβρίου 2013	31 Δεκεμβρίου 2014	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2016
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	131,34	118,63	108,18	99,20	73,10	67,58
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(64,96)	(65,73)	(54,02)	(39,08)	(29,77)	(25,57)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	66,38	52,90	54,17	60,12	43,32	42,01
Έσοδα προμηθειών	10,62	10,63	9,77	8,71	8,02	7,44
Έξοδα προμηθειών	(1,65)	(1,13)	(1,38)	(1,78)	(0,93)	(1,19)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	8,97	9,50	8,39	6,93	6,43	6,25
Έσοδα από μερίσματα και λοιπά χρηματ/κά μέσα	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,05
Αποτελέσματα από χρηματ/κά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτ. λογ/μών	(0,03)	0,01	0,01	0,86	0,03	0,02
Λοιπά αποτελέσματα	0,16	0,22	0,19	0,13	0,09	0,19
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	75,48	62,63	62,75	68,04	50,58	48,52
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(11,76)	(11,47)	(10,57)	(9,78)	(12,72)	(12,85)
Έξοδα διοίκησης	(12,62)	(12,70)	(10,72)	(9,93)	(6,05)	(5,81)
Αποσβέσεις	(2,78)	(2,44)	(1,78)	(1,66)	(1,77)	(1,65)
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	(27,16)	(26,60)	(23,07)	(21,38)	(20,53)	(20,31)
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ	48,31	36,02	39,68	46,66	30,04	28,20
Απομείωση αξίας δανείων & λοιπών στοιχείων Ενεργητικού	(48,90)	(35,00)	(56,93)	(46,21)	(34,55)	(13,00)
Απομείωση αξίας λοιπών απαιτήσεων	0,59	0,80	(0,06)	(0,07)	0,00	0,00
Απομείωση αξίας επενδυτικού χαρτοφυλακίου και συμμετοχών	(0,10)	(0,13)	0,00	0,00	0,00	0,00
Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31	0,31
Απομείωση αξίας διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού	(33,43)	(10,52)	(7,58)	0,00	0,00	0,00
Λοιπές προβλέψεις	(0,12)	(0,06)	0,64	(0,20)	0,00	0,00
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρίες	(0,00)	(0,32)	0,00	0,00	0,07	(0,21)
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	(33,65)	(9,20)	(24,25)	0,18	(4,13)	15,31
Φόρος εισοδήματος	0,00	0,00	0,00	0,00	7,31	(4,61)
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ	(33,65)	(9,20)	(24,25)	0,18	3,18	10,70

Πηγή: Παγκρήτια Τράπεζα, Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις για τα έτη 2011-2016

Τα λειτουργικά έξοδα της Τράπεζας βαίνουν μειούμενα κατά τα έτη, ως απόλυτο μέγεθος καθώς διαμορφώνονται σε € 20,31 εκατ. το 2016 έναντι € 27,16 εκατ. το 2011. Η εν λόγω μείωση προέρχεται κυρίως από τον περιορισμό των εξόδων διοίκησης, τα οποία υποδιπλασιάζονται κατά τα έτη, διαμορφούμενα σε € 5,81 εκατ. το 2016 έναντι € 12,62 εκατ. το 2011. Αντίθετα, τόσο οι αμοιβές προσωπικού όσο και οι αποσβέσεις δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες διακυμάνσεις κατά τα έτη.

Παρά το γεγονός πως τα ανωτέρω στοιχεία προσδιορίζουν μια συνεχόμενη μείωση των κερδών προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων, σε επίπεδο καθαρών κερδών η κατάσταση αντιστρέφεται, καθώς τα καθαρά κέρδη μετά από φόρους βαίνουν αυξανόμενα κατά τα έτη, διαμορφούμενα σε € 10,7 εκατ. το 2016 έναντι ζημιών € 33,65 το 2011. Κύρια αιτία αυτής της μεταστροφής είναι το διαρκώς μειούμενο κατά τα έτη ύψος προβλέψεων για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου. Ειδικότερα αναφέρεται πως η πρόβλεψη απομείωσης της αξίας των

δανείων της Τράπεζας ανέρχεται σε € 13 εκατ. το 2016, έναντι € 34,55 το 2015 και έναντι € 48,90 το 2011.

4.5.2. Ανάλυση Ισολογισμού

Ο Πίνακας 10 παρουσιάζει τα μεγέθη του Ισολογισμού της Παγκρήτιας Τράπεζας για τα έτη 2011-2016.

Πίνακας 10: Ισολογισμός Παγκρήτιας Τράπεζας 2011-2016

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ (ποσά σε € εκατ.)	31 Δεκεμβρίου 2011	31 Δεκεμβρίου 2012	31 Δεκεμβρίου 2013	31 Δεκεμβρίου 2014	31 Δεκεμβρίου 2015	31 Δεκεμβρίου 2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (μετά από προβλέψεις)	1.504,48	1.475,47	1.426,63	1.400,55	1.241,93	1.230,39
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	54,68	53,07	78,17	148,08	31,25	17,67
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	54,26	21,60	10,56	6,51	4,24	13,03
Χρημ/κά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτ/τικών λογ/σμών	0,00	0,00	0,00	0,00	1,41	1,41
Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερού εισοδήματος	28,44	28,76	16,77	13,23	7,74	8,05
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	2,72	1,94	1,31	1,31	0,00	0,00
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	0,00	0,00	0,00	0,00	25,53	17,26
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	0,00	0,00	0,00	0,00	58,50	54,09
Επενδύσεις σε ακίνητα	0,00	0,00	0,00	0,00	1,55	8,32
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες	18,08	8,14	10,17	10,17	0,00	0,00
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	19,05	17,20	15,89	17,96	21,56	21,18
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	0,76	1,04	0,95	0,88	1,33	1,17
Λοπά στοιχεία Ενεργητικού	52,43	62,86	66,91	68,82	46,44	46,71
Μεταβατικοί Λογαριασμοί	8,59	6,78	11,62	11,59	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	1.743,48	1.676,86	1.638,98	1.679,09	1.441,49	1.419,30
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ						
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα και κεντρικές Τράπεζες	161,33	146,01	133,37	160,41	285,99	223,34
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.354,96	1.324,88	1.333,96	1.353,07	1.015,02	1.045,84
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	30,00	22,50	15,00	7,50	38,25	38,31
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση	0,00	0,00	0,00	0,00	1,67	1,86
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	0,13	0,15	0,18	0,20	0,00	0,00
Λοιπές υποχρεώσεις	13,52	13,69	11,28	13,22	13,86	12,50
Μεταβατικοί Λογαριασμοί	6,68	5,21	4,44	3,74	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	1.566,62	1.512,44	1.498,23	1.538,14	1.354,78	1.321,86
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ						
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	70,74	69,25	69,53	69,68	28,67	28,76
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	60,67	58,71	59,21	59,39	130,98	130,92
Διαφορά από αναπρ/γή αξίας περ.στοιχείων	0,37	0,37	0,37	0,37	0,00	0,00
Λοιπά αποθεματικά	62,08	51,56	43,98	69,24	71,10	71,10
Αποτελέσματα εις νέον	-16,99	-15,47	-32,33	-57,73	-144,04	-133,34
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	176,86	164,42	140,76	140,95	86,71	97,44
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	1.743,48	1.676,86	1.638,98	1.679,09	1.441,49	1.419,30

Πηγή: Παγκρήτια Τράπεζα, Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις για τα έτη 2011-2016

Από την ανάλυση του Πίνακα 10 παρατηρούμε ότι το συνολικό Ενεργητικό της Τράπεζας μένει σε σχεδόν παρόμοια επίπεδα έως το 2014, κινούμενο σε μεγέθη της τάξης των € 1,64 δις – 1,74δις, καθώς το κύριο συστατικό τους, δηλαδή τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες παραμένουν σε σχετικά σταθερά επίπεδα και κυμαίνονται από € 1,4 δις έως € 1,5 δις. Το 2015 παρατηρείται αξιοσημείωτη μείωση στο Ενεργητικό της Τράπεζας κατά € 240 εκατ. κυρίως λόγω της μείωσης των δανείων κατά € 160 εκατ. περίπου και της μείωσης των ταμειακών

διαθεσίμων κατά € 115 εκατ. περίπου. Αυτό το γεγονός καταδεικνύει την προσπάθεια διαχείρισης των κινδύνων των τραπεζών μέσω της περιστολής του δανεισμού τους, που σηματοδοτείται από την αρνητική οικονομική συγκυρία και την σωρευτική αύξηση των επισφαλειών που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός κλάδος.

Από πλευράς παθητικού η εν λόγω μείωση αντικατοπτρίζεται στη μείωση των Ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας το 2015, έτος ανακεφαλαιοποίησης της Τράπεζας για την αποκατάσταση του δείκτη κεφαλαιακής της επάρκειας και αφετέρου στη μείωση των καταθέσεων, εξαιτίας του διαμορφούμενου κλίματος στην οικονομία που χαρακτηρίζεται από έλλειψη εμπιστοσύνης των καταθετών, οι οποίοι προβαίνουν σε υπερβάλλουσες αναλήψεις μετρητών, είτε για διαφύλαξή τους εκτός τραπεζικού συστήματος είτε για πληρωμή φορολογικών και λοιπών συναφών υποχρεώσεων είτε για μετατροπή τους σε καταναλωτικά αγαθά υπό την απειλή ενός ενδεχόμενου «κουρέματος» καταθέσεων.

Προς αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, η Τράπεζα έχει προβεί αφενός σε αύξηση των στοιχείων Ιδίων Κεφαλαίων της, μέσω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου και έκδοση μετατρέψιμων ομολογιών και αφετέρου έχει αυξήσει τις υποχρεώσεις του προς τα πιστωτικά ιδρύματα, οι οποίες αφορούν στη χρηματοδότηση μέσω του μηχανισμού έκτακτης ρευστότητας (ELA) και τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ).

4.5.3. Βασικοί αριθμοδείκτες

Ο πίνακας 11 παρουσιάζει τους αριθμοδείκτες της Παγκρήτιας Τράπεζας που εξάγονται από τα ανωτέρω οικονομικά στοιχεία για τα έτη 2011-2016.

Πίνακας 11: Αριθμοδείκτες Παγκρήτιας Τράπεζας 2011-2016

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<u>ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ</u>						
ROA	-1,93%	-0,55%	-1,48%	0,01%	0,22%	0,75%
ROE	-19,03%	-5,60%	-17,23%	0,13%	3,66%	10,98%
Συνολικά Έξοδα / Συνολικά Έσοδα	35,99%	42,48%	36,77%	31,42%	40,60%	41,87%
Λειτουργικά Κέρδη / Συνολικά Έσοδα	64,01%	57,52%	63,23%	68,58%	59,40%	58,13%
<u>ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ</u>						
Χορηγήσεις / Καταθέσεις	111,04%	111,37%	106,95%	103,51%	122,36%	117,65%
Δάνεια / Σύνολο Ενεργητικού	86,29%	87,99%	87,04%	83,41%	86,16%	86,69%
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΙΑΘΡΩΣΗΣ</u>						
Ίδια Κεφάλαια / Σύνολο Ενεργητικού	10,14%	9,81%	8,59%	8,39%	6,02%	6,87%
Ίδια Κεφάλαια / Χορηγήσεις	11,76%	11,14%	9,87%	10,06%	6,98%	7,92%
Κεφαλαιακή Επάρκεια	10,38%	10,08%	8,61%	8,08%	8,79%	10,02%

Πηγή: Παγκρήτια Τράπεζα, Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις για τα έτη 2011-2016, Επεξεργασία στοιχείων

Για την κατάρτιση των ανωτέρω δεικτών, είναι χρήσιμο να τονίσουμε τα εξής, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση του τρόπου υπολογισμού τους:

ROA	Καθαρό Κέρδος μετά από φόρους / Σύνολο Ενεργητικού
ROE	Καθαρό Κέρδος μετά από φόρους / Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Χορηγήσεις / Καταθέσεις	Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες / Υποχρεώσεις προς πελάτες

Από την ανάλυση του Πίνακα 11, παρατηρούμε πως οι δείκτες ROA και ROE βελτιώνονται διαχρονικά για την Τράπεζα και από τα αρνητικά επίπεδα των τριών πρώτων ετών διαμορφώνονται οριακά θετικοί το 2014 και παρουσιάζουν συνεχόμενη άνοδο τα έτη 2015 και 2016. Ο δείκτης συνολικών εξόδων προς συνολικά έσοδα παρουσιάζει μικτές τάσεις κατά τα έτη, καθώς η μείωση των εσόδων του Ομίλου δεν ακολουθείται από αντίστοιχη μείωση των εξόδων σε όλες τις περιπτώσεις, που στην πλειονότητά τους ενδέχεται να αποτελούν ανελαστικά έξοδα (μισθοί και λοιπά λειτουργικά έξοδα). Τέλος, ο δείκτης λειτουργικών κερδών προς συνολικά έσοδα παρουσιάζει την ίδια συμπεριφορά με το δείκτη συνολικών εξόδων προς συνολικά έσοδα, παρουσιάζοντας διακυμάνσεις κατά τα έτη.

Οι δείκτες ρευστότητας βαίνουν βελτιούμενοι έως το 2014 αλλά κατόπιν επιδεινώνονται, καθώς ο λόγος των χορηγήσεων προς καταθέσεις βρίσκεται σε επίπεδα αρκετά πάνω του 100%, που θεωρείται ως μια ενδεικτική βέλτιστη τιμή του δείκτη και προσεγγίζει μάλιστα το 122% το 2015. Αντίστοιχα, τα δάνεια του Ομίλου αποτελούν ολοένα και μικρότερο ποσοστό του συνολικού Ενεργητικού κατά τα έτη.

Αναφορικά με τους δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης, τα Ίδια Κεφάλαια ως ποσοστό του Ενεργητικού αποδυναμώνονται κατά τα έτη και το ίδιο ισχύει και για τη σχέση Ιδίων Κεφαλαίων και χορηγήσεων του Ομίλου. Παρόλα αυτά, ο δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας καθ' όλες τις ημερομηνίες αναφοράς (31.12.2011, 31.12.2012, 31.12.2013, 31.12.2014, 31.12.2015, 31.12.2016), υπερκαλύπτει τις ελάχιστες εποπτικές απαιτήσεις, έστω και οριακά όπως για παράδειγμα το 2015 που το πλεόνασμα του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας είναι περιορισμένο.

4.6 Μελλοντικές προοπτικές

Παρόλο που η Τράπεζα αντιμετώπισε κατά τη διάρκεια του 2015 τη μεγαλύτερη δυσχέρεια των τελευταίων χρόνων, που την οδήγησε στην επιβεβλημένη ανακεφαλαιοποίησή της εν μέσω ενός εξαιρετικά δυσχερούς οικονομικού περιβάλλοντος, κατάφερε να αποκαταστήσει την κεφαλαιακή της επάρκεια, μέσω της επιτυχούς υλοποίησης της αύξησης κεφαλαίου.

Στις αρχές του 2017, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, με ομόφωνη απόφαση του, απεδέχθη τη συμμετοχή της ανώνυμης εταιρείας Lyktos Participations, συμφερόντων κ. Μιχάλη Σάλλα, πρώην Προέδρου της Τράπεζας Πειραιώς, ως στρατηγικού επενδυτή στο κεφάλαιό της. Παράλληλα, και με βάση όσα προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο, κατατέθηκε από το στρατηγικό επενδυτή αίτηση προς την ΤτΕ για την παροχή της σχετικής έγκρισης.

Στις 12 Μαΐου 2017 η ΤτΕ και η Ε.Κ.Τ., μέσω του SSM, ενέκριναν την είσοδο της Lyktos Participations, ως στρατηγικού επενδυτή, στο συνεταιριστικό κεφάλαιο της Τράπεζας με το ποσό των 12.600.000 ευρώ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 21,47% αυτού, γεγονός που αναμένεται να σηματοδοτήσει μια νέα δυναμική πορεία της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας στο μέλλον.

Βασικά ζητήματα για το τρέχον έτος αλλά και σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα αποτελούν:

- Η εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Τράπεζας, οι βασικοί πυλώνες του οποίου είναι η αποτελεσματική διαχείριση των καθυστερήσεων με στόχο τη μείωση των NPEs κατά 32,50% στην επόμενη 3ετία, η βελτίωση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου, η

ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας, η αύξηση των χορηγήσεων και η σταδιακή εξυγίανση του δανειακού χαρτοφυλακίου.

- Η βελτίωση των μηχανογραφικών εφαρμογών της Τράπεζας.
- Η περαιτέρω αναβάθμιση και επέκταση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών συναλλαγών e-banking και η επέκταση της χρήσης των POS από τους πελάτες.
- Η προετοιμασία της Τράπεζας για την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9, η εκτίμηση της επίδρασης από την εφαρμογή του στα εποπτικά κεφάλαιά της και η αναγνώριση των οργανωτικών αναγκών ή αλλαγών που απαιτούνται στο πλαίσιό του.
- Η επαρκής χρηματοδότηση της τοπικής οικονομίας και η εξυπηρέτηση των συνεταίρων.
- Η επέκταση των συνεργασιών με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, για τη χρηματοδότηση της τοπικής οικονομίας.
- Η συνέχιση του προγράμματος Jessica για τη δημιουργία υποδομών στην Περιφέρεια Κρήτης.
- Η επίτευξη ισόρροπου ρυθμού ανάπτυξης μεταξύ καταθέσεων και χορηγήσεων.
- Η διατήρηση ικανοποιητικού επιπέδου ρευστότητας μέσω των καταθέσεων, αλλά και μέσω συνεργασιών με άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- Η πλήρης κεντροποίηση των εργασιών, παράλληλα με τη διατήρηση ευελιξίας και τη συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και της εξυπηρέτησης των πελατών.
- Η μείωση των λειτουργικών εξόδων.
- Η διατήρηση του δικτύου των καταστημάτων στα υφιστάμενα επίπεδα μέχρι το τέλος του 2017.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα στο νέο περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί από την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ και από τη δημοσιονομική κρίση της ελληνικής οικονομίας, που επέδρασε με εξαιρετικά αρνητικό τρόπο στο εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ο τραπεζικός κλάδος έχει υποστεί σημαντικές ανακατατάξεις, ήδη από το δεύτερο μισό της δεκαετίας του '90 και διέρχεται σήμερα μέσα από μια διαδικασία αναδιάρθρωσης της δομής και λειτουργίας του. Οι ελληνικές τράπεζες, οι οποίες έχουν ενισχυθεί κεφαλαιακά, εφαρμόζοντας τις νέες τεχνολογίες και αναβαθμίζοντας το χαρτοφυλάκιο υπηρεσιών τους, είναι σε θέση να προσφέρουν στην πελατεία τους, πλέον των παραδοσιακών, σύγχρονα και καινοτόμα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, καθώς και εξυπηρέτηση με έμφαση στην ποιότητα και ταχύτητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, ως τμήμα του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού συστήματος, επιδιώκουν την επανατοποθέτησή τους στο ελληνικό τραπεζικό περιβάλλον υιοθετώντας ένα νέο επιχειρησιακό μοντέλο ικανό να τις διασφαλίσει τη βιωσιμότητα. Η αναδιάρθρωση των Συνεταιριστικών Τραπεζών αποτέλεσε μνημονιακή υποχρέωση της χώρας, με απώτερο σκοπό την αποτελεσματικότερη χρηματοδότηση της τοπικής μικρομεσαίας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η ανάγκη διατήρησης και λειτουργίας των Συνεταιριστικών Τραπεζών κρίθηκε ως επιτακτική λόγω της σημαντικής έλλειψης πρόσβασης ιδιωτών και επιχειρήσεων, σε πολλές περιοχές χαμηλής εισοδηματικής δυνατότητας που επιδεινώθηκε στα χρόνια της κρίσης λόγω της χαμηλής ζήτησης και της χαμηλής κεφαλαιακής επάρκειας των ελληνικών τραπεζών.

Ο θεσμός των συνεταιριστικών τραπεζών δημιουργήθηκε στην Ελλάδα μετά το 1992 με το Ν. 2076/92, με τον οποίο επιτράπηκε η ίδρυση και λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η πρώτη Συνεταιριστική Τράπεζα που ιδρύθηκε στην Ελλάδα, είναι η Τράπεζα Λαμίας, η οποία ξεκίνησε τη δραστηριότητα της ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός. Στην Ευρώπη ο θεσμός είναι πολύ διαδεδομένος και αναπτύχθηκε κυρίως μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Τα αποτελέσματα είναι θετικά και σήμερα υπάρχουν συνεταιριστικές τράπεζες σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες ενώ η Ευρωπαϊκή εμπειρία δείχνει ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι κυρίως τοπικές και αναπτύσσονται σε μικρές πληθυσμιακές περιοχές.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των Συνεταιριστικών Τραπεζών αποτελεί η θεσμοθετημένη αρχή ότι συναλλάσσονται μόνο με τα μέλη τους. Αυτό σημαίνει ότι όσο περισσότερα μέλη συγκροτούν τη συνεταιριστική βάση κάθε Τράπεζας, τόσο οι δυνατότητες διεύρυνσης των συναλλαγών αυξάνονται και τόσο τα επιτευχθησόμενα από τη λειτουργία της θετικά αποτελέσματα μεγεθύνονται.

Ο ρόλος των Συνεταιριστικών Τραπεζών είναι ιδιαίτερα σημαντικός στην περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς βασική αποστολή τους είναι η χρηματοδότηση της τοπικής οικονομίας και η στήριξη των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων της. Η λειτουργία τους δρα ενισχυτικά για την οικονομική ανάπτυξη, καθώς διατηρούν τη δυνατότητα ευκολότερης προσαρμογής στις διαρκείς μεταβολές του οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση και με χαμηλότερο κόστος στις ανάγκες των επιχειρήσεων. Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, ανακυκλώνοντας τα χρήματα των καταθετών και των συνεταίρων, κυρίως μέσα από το δανεισμό των συνεταίρων, δημιουργούν ρευστότητα, η οποία με τη σειρά της εξυπηρετεί τα συμφέροντα των μελών τους, ιδίως όταν πρόκειται για επιχειρηματίες, επειδή τα χρήματα επαναφέρονται στην αγορά. Εκτός από αυτό, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες έχουν πλέον δυνατότητες που τους επιτρέπουν να δραστηριοποιηθούν ακόμα πιο έντονα, με ειδικές δράσεις, όπως σε προγράμματα για την «πράσινη» ενέργεια και τον εναλλακτικό τουρισμό, την αναβάθμιση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών σε κάθε επιχείρηση, την παροχή συμβουλών ανάπτυξης, αλλά κυρίως τη χρηματοδότηση τρεχουσών αναγκών με κεφάλαια κίνησης.

Βάσει των ανωτέρω συγκεκριμένων χαρακτηριστικών και υπό αυτό το πλαίσιο διέπεται η λειτουργία και της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας. Η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της ως πιστωτικό ίδρυμα τον Ιούνιο του 1994, απέσπασε από την αρχή το ενδιαφέρον και την εμπιστοσύνη της κρητικής κοινωνίας. Μέσα σε 23 χρόνια λειτουργίας κατάφερε να είναι ανάμεσα στις τρεις πρώτες Τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Κρήτη, ενώ πέτυχε να είναι πρώτη στο τραπεζικό δίκτυο και στην προτίμηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Σήμερα, η Παγκρήτια Τράπεζα είναι η πιο κερδοφόρα επιχείρηση στο νησί με περίπου 84.000 συνεταίρους, Η Παγκρήτια Τράπεζα έχει ενσωματώσει στη λειτουργία της, τις αρχές και τις

αξίες του Συνεργατισμού, τη διαφάνεια, αξιοκρατία, φιλικότητα και αλληλεγγύη για την εξυπηρέτηση και επίλυση των χρηματοοικονομικών προβλημάτων των συνεταίρων της, με την δημιουργία προϊόντων προσαρμοσμένων στις ανάγκες τους. Στηρίζει τους επαγγελματίες στην ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους, αλλά και τους νέους επιχειρηματίες στο ξεκίνημά τους.

Με την σταθερή και ανοδική της πορεία, λειτουργεί έτσι, ώστε να υλοποιηθεί το όραμα των ιδρυτών της, για τη δημιουργία μιας διαφορετικής Τράπεζας, που να συμπληρώνει το τραπεζικό σύστημα της χώρας. Μίας Τράπεζας, που καλύπτει τις ανάγκες των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, των εργαζομένων και όλων των μελών της κοινωνίας της Κρήτης.

Ο στόχος, που μέχρι σήμερα καταφέρνει να ικανοποιεί, είναι η συμβολή στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, επενδύοντας τις οικονομίες των συνεταίρων- μελών σε επιχειρήσεις του τόπου, διατηρώντας παράλληλα έντονα κοινωνικό πρόσωπο.

Η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα, διακρίνεται από σημαντικό βαθμό εξωστρέφειας και χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα ανταγωνιστική σε τοπικό επίπεδο, με σημαντικότερα στοιχεία την αύξηση μεριδίων αγοράς και την διαφοροποίηση στην επιχειρηματική στρατηγική. Η ολοκλήρωση σημαντικών ενεργειών στο πεδίο των εξαγορών και συγχωνεύσεων, η σύναψη στρατηγικών συμμαχιών με διεθνείς χρηματοπιστωτικούς ομίλους, η πανελλαδική και διεθνής επέκταση της και η περαιτέρω απελευθέρωση της αγοράς της, μπορούν να την οδηγήσουν σε διεύρυνση του μεριδίου αγοράς της και στην επίτευξη αποτελεσμάτων που θα της προσδώσουν τη δυνατότητα κερδοφορίας και εξασφάλισης της απαιτούμενης ρευστότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ένωση Ελληνικών Τραπεζών
- Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος
- Κιντής Στ. (2004), «Συνεταιριστικές Τράπεζες», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα
- Κιόχος Π.Α. και Παπανικολάου Γ. (1997), «Χρήμα-Πίστη –Τράπεζες», Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Κόνσολας Ν. (1997), « Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Κωστής Κ. και Τσοκόπουλος Β. (1988), «Οι τράπεζες στην Ελλάδα 1898-1928», Ένωση Ελληνικών Τραπεζών. Εκδόσεις:Παπαζήση, Αθήνα.
- Ναούμ Χ. Β. (1994), «Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική», Εκδόσεις Νικητόπουλος Ε & Σία ΕΕ, Εκδόσεις Interbooks.
- Τραγάκης Γ. (1996), «Συνεταιριστικές Τράπεζες της Ελλάδος», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα.
- Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας, ΓΣΕΕ (2014), Συνεταιριστικό Τραπεζικό Σύστημα στην Ελλάδα: μια πρόταση για αγροτική επανεπένδυση και αστική επιχειρηματικότητα.
- Παναγιώτης Ρέππας (1991) «Οικονομική Ανάπτυξη Θεωρία και στρατηγικές» Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- European Association of Cooperative Banks, Annual Report 2016.
- www.taxheaven.gr
- www.pancretabank.gr
- www.este.gr
- www.eachb.coop
- www.capital.gr
- www.naftemporiki.gr